

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

**«ΜΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΓΑΛΛΙΚΩΝ ΤΗΣ
Ε΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ»**

Φοιτήτρια: Καναλίδη Άννα
Επόπτης: Καμαρούδης Σ.
Συνεπιβλέπουσα: Σέμογλου Κ.

ΦΛΩΡΙΝΑ,
ΙΟΥΝΙΟΣ 2019

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω θερμά τις ευχαριστίες μου και την εκτίμηση μου στον επόπτη καθηγητή μου κύριο Σταύρο Καμαρούδη για τη βοήθεια, τη στήριξη, τη συμπαράσταση και την αμέριστη καθοδήγησή του, που μου παρείχε κατά τη διάρκεια εκπόνησης της πτυχιακής μου εργασίας. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω την συνεπιβλέπουσα καθηγήτρια μου κυρία Κλειώ Σέμογλου για την πολύτιμη συμβολή και συμπαράστασή της, που μου παρείχε από την αρχή μάλιστα της προσπάθειάς μου.

Ιδιαίτερα, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη δασκάλα γαλλικών του 2^{ου} Δημοτικού σχολείου Φλώρινας, κυρία Κατερίνα Τόλκα, αρχικά που δέχτηκε να μου παραχωρήσει μία ώρα από το μάθημα της, με σκοπό να πραγματοποιήσω την διδακτική μου παρέμβαση και έπειτα για την υποστήριξη, τη βοήθεια και την καθοδήγηση, που μου παρείχε σε όλη τη διάρκεια της διδακτικής μου παρέμβασης.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ οφείλω στην οικογένειά μου, καθώς ήταν δίπλα μου σε όλη την πορεία των φοιτητικών μου χρόνων, στηρίζοντας τις αποφάσεις μου και ενθαρρύνοντας με να πιστεύω στον εαυτό μου και να προσπαθώ συνεχώς για την επίτευξη των στόχων μου.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους φίλους μου και συνοδοιπόρους σε αυτό το όμορφο ταξίδι, για τη στήριξη, την εμπιστοσύνη και τις συμβουλές, που μου παρείχαν, όχι μόνο κατά τη διάρκεια εκπόνησης της πτυχιακής μου εργασίας, αλλά και σε όλη τη διάρκεια των φοιτητικών μου χρόνων, γεμίζοντας τα με όμορφες στιγμές.

Περίληψη

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εστιάζει στη διαδικασία υλοποίησης μιας παρέμβασης εκμάθησης της γαλλικής γλώσσας σε μαθητές της Ε' Δημοτικού, μέσα από παιγνιώδεις δραστηριότητες. Η παρέμβαση, διάρκειας 1 ώρας, είχε ως βασικό στόχο την εκμάθηση λεξιλογίου, σχετικού με τα ζώα, όπως επίσης και την ανάπτυξη γλωσσικών, κοινωνικών, κινητικών, οπτικοακουστικών δεξιοτήτων, μέσα από τη συμμετοχή των παιδιών σε δημιουργικές δραστηριότητες και την αλληλεπίδραση και συνεργασία αυτών σε ομάδες. Επισημαίνονται επίσης, μέσω της εργασίας, τα θετικά αποτελέσματα της εκμάθησης μιας δεύτερης ξένης γλώσσας σε μικρή ηλικία. Αναδεικνύεται ακόμη, η αξία του παιχνιδιού στην εκπαιδευτική διαδικασία και ειδικότερα στην εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας, γεγονός, που διαπιστώνονται και με την ολοκλήρωση-αξιολόγηση της διδακτικής παρέμβασης.

Λέξεις-Κλειδιά: *Διδακτική παρέμβαση, Μαθητές Ε' Δημοτικού, Παιγνιώδεις δραστηριότητες, Αξία παιχνιδιού, Θετικά οφέλη, Εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας σε μικρή ηλικία*

Abstract

An intervention in the course of French through games-5th grade

The present dissertation focuses on the process of realizing an intervention of French language acquisition to students of 5th grade, through playful activities. The one hour intervention aimed primarily at the acquisition of vocabulary relating to animals, as well as the development of linguistic, social, motor and audiovisual skills, through the participation of the kids in creative activities and their interaction and collaboration in groups. Furthermore, the thesis highlights the positive results of second foreign language acquisition in a young age. Moreover, the value of games in the educational procedure is stressed, specifically in the acquisition of a foreign language, facts which are established with the completion-evaluation of the teaching intervention.

Keywords: *teaching intervention, 5th grade students, playful activities, game value, positive results, second/foreign language acquisition in a young age.*

Résumé

Une intervention en de la langue française de classe Maternelle 2, à travers le jeu.

Le présent memoire a pour but de faciliter l'apprentissage de la langue française, aux élèves de classe Maternelle 2, à travers des jeux et des activités.

Mots-clés: *l'apprentissage langue française, cinquième classe, jeux, activités.*

Περιεχόμενα	
Πρόλογος	7
Εισαγωγή	8
Α' ΜΕΡΟΣ	10
1. Εκμάθηση ξένων γλωσσών	10
1.1. Η στάση της Ελλάδας και η θέση της Ευρώπης απέναντι στην εκμάθηση ξένων γλωσσών	10
1.2. Η εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας στην πρώιμη ηλικία.....	11
1.3. Οφέλη που απορρέουν από την πρώιμη εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας	14
2. Η εκμάθηση της δεύτερης/ξένης γλώσσας μέσα από διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές	16
2.1. Ολοκληρωμένη Εκμάθηση Περιεχομένου και Γλώσσας (Content and Language Integrated Learning).....	16
2.2. Ολική Αισθητηριακή Κινητική Απόκριση (Total physical Response).....	17
2.3. Επικοινωνιακή προσέγγιση (Communicative approach).....	18
2.4. Δραστηριοκεντρική προσέγγιση (task-based learning)	18
3. Μερικές από τις προϋποθέσεις που συμβάλλουν στην αποτελεσματική εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας	20
3.1. Παιδιά μικρής ηλικίας.....	20
3.2. Περιβάλλον	20
3.3. Δραστηριότητες-μέσα διδασκαλίας	21
3.4. Θετική στάση των γονέων	22
4. Η γαλλική γλώσσα-βιωματικό εργαστήριο	23
4.1. Γενικές πληροφορίες για τη γαλλική γλώσσα-Γαλλοφωνία.....	23
4.2. Η γαλλική γλώσσα στο Δημοτικό σχολείο σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών.....	24
4.3. Βιωματικό εργαστήριο εξοικείωσης με τη γαλλική γλώσσα.....	26
5. Παιχνίδι	27
5.1. Προσδιορισμός του παιχνιδιού	27
5.2. Ταξινόμηση παιχνιδιών.....	29
5.3. Η αξία του παιχνιδιού στην εκπαιδευτική διαδικασία.....	31

5.4. Το παιχνίδι στη διδασκαλία μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας	33
B' ΜΕΡΟΣ	35
6. Η Διδακτική παρέμβαση	35
6.1. Διεξαγωγή παρέμβασης-Συμμετέχοντες.....	35
6.2. Προϋποθέσεις μάθησης των παιδιών της Ε1 τάξης.....	36
6.3. Στόχοι παρέμβασης.....	37
6.4. Μέσα και υλικά.....	39
6.5. Στάδια διδακτικής παρέμβασης	40
6.6. Αναλυτική πορεία διδασκαλίας	41
6.7. Αξιολόγηση της διδακτικής παρέμβασης	45
7. Συμπεράσματα	48
Βιβλιογραφία	50
Παράρτημα	58

Πρόλογος

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο «Μία παρέμβαση στο μάθημα των Γαλλικών της Ε' Δημοτικού μέσα από το παιχνίδι», εκπονήθηκε στα πλαίσια της ολοκλήρωσης των προϋποθέσεων, για τη λήψη του πτυχίου μου από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και συγκεκριμένα από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Ο λόγος επιλογής του συγκεκριμένου θέματος, ήταν η αγάπη που έχω για τη γαλλική γλώσσα. Όταν κλήθηκα στην Πέμπτη Δημοτικού, να διαλέξω ανάμεσα σε δύο ξένες γλώσσες, ως δεύτερη ξένη γλώσσα επέλεξα την γαλλική. Ο ενθουσιασμός μου από την προφορά κυρίως της συγκεκριμένης γλώσσας, η κουλτούρα και ο πολιτισμός της Γαλλίας, με έκαναν να επιλέξω ακόμη και στο Γυμνάσιο τα γαλλικά, ως δεύτερη ξένη γλώσσα. Η δασκάλα των Γαλλικών μου στο Δημοτικό, ήταν η αιτία που με έκανε να αγαπήσω τα γαλλικά. Ο τρόπος διδασκαλίας της, τα μέσα και υλικά που χρησιμοποιούσε, η μεταδοτικότητα της και η αγάπη της για την συγκεκριμένη γλώσσα, πέρασαν στην καρδιά μου. Έφτασα σε σημείο, να αγαπήσω την γαλλική γλώσσα, περισσότερο από την αγγλική γλώσσα, καθώς αποτελούσε και αυτή αγαπημένη μου.

Όταν λοιπόν, μου προτάθηκε αυτό το θέμα, χάρηκα ιδιαίτερα, καθώς θα έμπαινα στη διαδικασία, μέσω μιας παρέμβασης, να διδάξω κι εγώ στα παιδιά, έχοντας στο μυαλό μου βέβαια τον τρόπο διδασκαλίας της δασκάλας μου, τα γαλλικά, μέσα από παιγνιώδεις δραστηριότητες. Έβαλα λοιπόν σκοπό, να δημιουργήσω μία διδασκαλία, μέσα από την οποία, τα παιδιά θα μπορούσαν να αυτενεργήσουν και να λειτουργήσουν με τον πιο διασκεδαστικό και ταυτόχρονα ουσιαστικό τρόπο. Βασικός στόχος, ήταν βέβαια, να μάθουν τα παιδιά, παίζοντας, ένα συγκεκριμένο λεξιλόγιο, για τον λόγο αυτό και όλη η διδασκαλία στηρίζεται σε δραστηριότητες, στις οποίες κυριαρχεί το παιχνίδι, το οποίο, όπως θα δούμε και στη συνέχεια, αποτελεί σημαντικό κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Εισαγωγή

Στην εποχή μας, η γλωσσομάθεια, η δυνατότητα να χρησιμοποιούμε μία ή περισσότερες ξένες γλώσσες, πέρα από τη μητρική μας, καθίσταται αναγκαία. Η ανάγκη του ανθρώπου να επικοινωνεί και να εκφράζεται, τον οδηγεί στην εκμάθηση μίας, δύο, τριών ή και περισσότερων ξένων γλωσσών. Για τον λόγο αυτό, η εκμάθηση μιας δεύτερης ξένης γλώσσας, ξεκινάει τον τελευταίο καιρό από πολύ μικρή ηλικία. Όταν μάλιστα, συνοδεύεται από παιγνιώδεις δραστηριότητες, τότε τα αποτελέσματα είναι μοναδικά. Αυτό συμβαίνει, καθώς μέσα από το παιχνίδι, τα παιδιά χαλαρώνουν, ευχαριστιούνται, απελευθερώνουν τις κινήσεις τους, την φαντασία τους και εκφράζουν με μεγαλύτερη ευκολία τα συναισθήματά τους.

Θέμα της παρούσας πτυχιακής εργασίας, ήταν μία διδακτική παρέμβαση στο μάθημα των γαλλικών της Ε' Δημοτικού μέσα από το παιχνίδι. Πιο συγκεκριμένα, αρχικά παρουσιάζονται διάφορες έρευνες, με σκοπό την ανάδειξη αναγκαιότητας της εκμάθησης μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας σε νεαρή ηλικία. Στη συνέχεια, αναφέρονται τα οφέλη από την πρώιμη εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας, όπως επίσης και οι διδακτικές προσεγγίσεις που χρησιμοποιούνται με σκοπό την εκμάθηση. Αμέσως μετά, ακολουθεί περιγραφή των παραγόντων, που συμβάλλουν στην αποτελεσματική εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας. Επιπρόσθετα, αναλύεται ο ρόλος του παιχνιδιού στην εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας και η σημασία του στην εκπαιδευτική διαδικασία γενικότερα. Στο τέλος, παρουσιάζεται και αναλύεται η διδακτική παρέμβαση, που έγινε στο μάθημα των γαλλικών της Ε' δημοτικού μέσω παιγνιωδών δραστηριοτήτων και διήρκησε μία διδακτική ώρα.

Η εργασία χωρίζεται σε επτά κεφάλαια. Τα πέντε πρώτα, που αποτελούν και το πρώτο μέρος της εργασίας, αφορούν τις θεωρητικές αναζητήσεις που σχετίζονται με το θέμα και τα υπόλοιπα κεφάλαια αναφέρονται στην διδακτική παρέμβαση που πραγματοποιήθηκε.

Πιο αναλυτικά, στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στη στάση της Ελλάδας και της Ευρώπης απέναντι στην εκμάθηση ξένων γλωσσών. Επιπλέον, παρουσιάζονται διάφορες θεωρίες και έρευνες που σχετίζονται με την πρώιμη εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας, αναλύοντας και αξιολογώντας τον παράγοντα της ηλικίας στη μάθηση. Επίσης, υπογραμμίζονται τα οφέλη, που απορρέουν από την εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας σε μικρή ηλικία.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, παρουσιάζονται διάφορες διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές, που χρησιμοποιούνται με σκοπό την εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας. Συγκεκριμένα αναλύεται, η Ολοκληρωμένη Εκμάθηση Περιεχομένου και Γλώσσας (Content and Language Integrated Learning), η Ολική Αισθητηριακή Κινητική Απόκριση (Total physical Response), η Επικοινωνιακή προσέγγιση (Communicative approach) και τέλος η Δραστηριοκεντρική προσέγγιση (task-based learning). Παρουσιάζονται δηλαδή τα μέσα και οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται σε κάθε μία από τις παραπάνω προσεγγίσεις, όπως επίσης και ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην όλη διαδικασία.

Στο τρίτο κεφάλαιο, παρουσιάζονται μερικές από τις προϋποθέσεις που συμβάλλουν στην αποτελεσματική εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας. Πιο συγκεκριμένα γίνεται αναφορά σε διάφορους παράγοντες όπως είναι τα παιδιά μικρής ηλικίας, το περιβάλλον, οι δραστηριότητες-μέσα διδασκαλίας και τέλος η θετική στάση των γονέων.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, δίνονται αρχικά κάποιες γενικές πληροφορίες για την γαλλική γλώσσα. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών της γαλλικής γλώσσας και έπειτα γίνεται μία παρουσίαση ενός βιωματικού εργαστηρίου εξοικείωσης με τη γαλλική γλώσσα, το οποίο υλοποιήθηκε στη βιβλιοθήκη της Κοζάνης και είχε ως στόχο, να γνωρίσουν τα παιδιά τον γαλλικό κόσμο, μέσω ενός βιωματικού παιχνιδιού.

Στο επόμενο κεφάλαιο, στο πέμπτο, γίνεται στην αρχή ο προσδιορισμός του παιχνιδιού, χρησιμοποιώντας ερμηνείες-θεωρίες επιστημόνων, που προσπάθησαν να ερμηνεύσουν τη σημασία του παιχνιδιού. Στη συνέχεια, πραγματοποιείται μία ταξινόμηση των παιχνιδιών σύμφωνα με τον διαχωρισμό των Γρίβα και Σέμογλου (2016). Αμέσως μετά, αναλύεται ο ρόλος του παιχνιδιού στην εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας και η αξία του στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Στο έκτο κεφάλαιο, αναλύεται η διδακτική παρέμβαση που πραγματοποιήθηκε. Παρουσιάζονται οι στόχοι της παρέμβασης, τα υλικά-μέσα που χρησιμοποιήθηκαν και περιγράφονται αναλυτικά τα στάδια και η πορεία της διδασκαλίας. Ακόμη, στο τέλος του κεφαλαίου, γίνεται η αξιολόγηση της διδακτικής παρέμβασης.

Τέλος, η εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα που απορρέουν από την διδακτική παρέμβαση και γενικότερα από την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας.

A' ΜΕΡΟΣ

1. Εκμάθηση ξένων γλωσσών

1.1. Η στάση της Ελλάδας και η θέση της Ευρώπης απέναντι στην εκμάθηση ξένων γλωσσών

Πολλές έρευνες που έχουν γίνει στην Ελλάδα, μας φανερώνουν πως οι Έλληνες αντιμετωπίζουν θετικά τις ξένες γλώσσες. Συγκεκριμένα, μία έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2007, στο πλαίσιο των εργασιών του Κέντρου Έρευνας για την Αγγλική Γλώσσα του Πανεπιστημίου Αθηνών, με θέμα τη διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση της γνώσης ξένων γλωσσών στην Ελλάδα, έδειξε, πως οι γονείς, θέλουν τα παιδιά τους να μάθουν μία ή και περισσότερες ξένες γλώσσες όσο πιο καλά γίνεται και να πάρουν το πιστοποιητικό γλωσσομάθειας όσο πιο νωρίς γίνεται. Οι νέοι επίσης, συμφωνούν με αυτήν την άποψη και θεωρούν πως το να γνωρίζει κάποιος πολλές γλώσσες είναι ένα πολύ σημαντικό και απαραίτητο εφόδιο για την ζωή. Ακόμη, άλλες έρευνες έχουν δείξει κατά καιρούς πως μέσα από την εκμάθηση πολλών γλωσσών, τα παιδιά παρουσιάζουν μεγαλύτερη αυτοεκτίμηση και σεβασμό για τους άλλους.

Είναι γνωστό, πως οι ξένες γλώσσες κατέχουν μία σημαντική θέση στα σχολικά προγράμματα σπουδών όλης της Ευρώπης. Από το 2002 συγκεκριμένα, αρκετά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν συμβάλει στην προώθηση της πολυγλωσσίας από μικρή ηλικία μάλιστα. Στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών, έχουν δοθεί στα κράτη μέλη οδηγίες, ώστε να εισάγουν την διδασκαλία ξένων γλωσσών από πολύ νωρίς, καθώς βάση πορισμάτων, η εκμάθηση ξένων γλωσσών έχει θετική επίδραση στη σχολική επίδοση των παιδιών αλλά και στην προσωπική και κοινωνική τους ανάπτυξη.

1.2. Η εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας στην πρώιμη ηλικία

Σε έναν κόσμο, που οι χώρες του καθίστανται όλο και περισσότερο αλληλεξαρτώμενες και νέες τεχνολογίες έχουν εξαλείψει τα σύνορα και τις αποστάσεις, δεν μπορούμε πια να παραμείνουμε μονόγλωσσοι. Σήμερα, οι ξένες γλώσσες αποτελούν το «χρυσό εισιτήριο» με προορισμό όλο τον κόσμο. Δύο από τις πιο σημαντικές ικανότητες του ανθρώπου είναι ο λόγος και η δυνατότητα να επικοινωνεί και να εκφράζεται (ομιλία). Για αυτό το λόγο, πολλοί άνθρωποι επιλέγουν να μάθουν μία, δύο ή και περισσότερες ξένες γλώσσες, ώστε να έχουν τις γνώσεις και την άνεση να επικοινωνούν και να συνεννοούνται, όπου κι αν βρεθούν.

Πότε όμως είναι η πιο κατάλληλη ηλικία, για να αρχίσει να μαθαίνει το παιδί μία δεύτερη/ξένη γλώσσα; Η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας είναι μία διαδικασία που εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως το περιβάλλον μάθησης, οι μέθοδοι διδασκαλίας και φυσικά η ηλικία του ατόμου. Όσον αφορά τον παράγοντα ηλικία, υπάρχουν πολλές θεωρίες, μάλιστα και αντικρουόμενες πολλές φορές, σχετικά με τον ιδανικό χρόνο έναρξης διδασκαλίας της ξένης γλώσσας στο παιδί.

Παλαιότερα, επικρατούσε η άποψη, πως η εκμάθηση δεύτερης/ξένης γλώσσας στο παιδί, θα προκαλούσε σύγχυση, με συνέπειες στη γλωσσική και νοητική ανάπτυξή του. Με την πάροδο των χρόνων όμως, η άποψη αυτή άλλαξε, καθώς ήρθαν στην επιφάνεια έρευνες, που αποδείκνυαν το ακριβώς αντίθετο και υποστήριζαν την εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας στην πρώιμη ηλικία.

Πιο συγκεκριμένα, οι Kovelman et al υποστηρίζουν την πρώιμη εκμάθηση της γλώσσας ως την πιο ιδανική, καθώς όσο πιο νωρίς τα παιδιά εξοικειώνονται με την ξένη γλώσσα, τόσο μεγαλύτερη ευχέρεια αποκτούν στην χρήση της. Επίσης, οι Tahta et al υποστηρίζουν, ότι τα μικρά παιδιά, έχουν εξαιρετικά ανεπτυγμένο ακουστικό σύστημα, μπορούν να μιμούνται με μεγάλη επιτυχία διάφορους ήχους, με αποτέλεσμα όταν μεγαλώνουν να αποκτούν απόλυτα φυσική προφορά. Επιπλέον, σύμφωνα με την Vilke, η εισαγωγή της ξένης γλώσσας από πολύ νωρίς στην εκπαίδευση, με τις κατάλληλες μεθόδους, τροφοδοτεί τον ενθουσιασμό του παιδιού να συνεχίσει και σε μεγαλύτερη ηλικία την εκμάθηση. Τα παιδιά σε αυτή την ηλικία, αποδέχονται με μεγαλύτερη ευκολία, νέες στάσεις, ιδέες, αντιλήψεις, όπως επίσης και την νέα κουλτούρα της κάθε χώρας. Επιπροσθέτως, νευρολογικές μελέτες έδειξαν πως μετά την ηλικία των εννέα, ο εγκέφαλος σταδιακά χάνει την πλαστικότητά και

την ευελιξία του, με αποτέλεσμα, η εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας, να γίνεται δυσκολότερη (Wilder Penfield και Lamar Roberts, 1959).

Πρόσφατες έρευνες που πραγματοποιήθηκαν, καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η εκμάθηση μιας δεύτερης/ ξένης γλώσσας ενισχύει τη γλωσσική ανάπτυξη των μικρών παιδιών. Υπερισχύει η άποψη, πως ο ανθρώπινος εγκέφαλος δεν είναι μονόγλωσσος αλλά πολύγλωσσος (Sorace, 2011), όπως επίσης, υιοθετείται και η άποψη «όσο νωρίτερα, τόσο καλύτερα» (De Keyser, 2000).

Στην ίδια κλίμακα εντάσσεται και η «Υπόθεση της Κρίσιμης περιόδου» {Penfield και Roberts (1959), Lenneberg (1967)}, σύμφωνα με την οποία, υπάρχει μία χρονική περίοδος από την ηλικία των 2 χρόνων έως και την εφηβεία κατά την οποία η κατάκτηση της γλώσσας είναι πολύ πιο εύκολη σε σχέση με αργότερα. Πιο συγκεκριμένα, μετά την εφηβεία, ο εγκέφαλος χάνει την πλαστικότητά του, με αποτέλεσμα η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας να καθίσταται δυσκολότερη (Lenneberg, 1967). Επίσης, στο ίδιο πλαίσιο κινούνται και οι Krashen, Long και Scarcella (1979), επισημαίνοντας πως οι μεγαλύτεροι σε ηλικία μαθητές μαθαίνουν με πολύ πιο εύκολο και γρήγορο τρόπο μια δεύτερη ξένη γλώσσα, οι μικροί μαθητές όμως, είναι αυτοί που έχουν καλύτερα μελλοντικά αποτελέσματα. Αυτό συμβαίνει ίσως γιατί, οι μικροί μαθητές δεν έχουν τον φόβο και το άγχος της αποτυχίας, καθώς δεν έχουν μπει ακόμη σε αυτό το κλίμα ανταγωνισμού, που επικρατεί συνήθως ανάμεσα στους μαθητές. Από τη φύση τους, είναι ενθουσιώδεις, νιώθουν μεγαλύτερη σιγουριά για τον εαυτό τους και έχουν ως σκοπό την ανάπτυξη του λόγου, χωρίς να σκέφτονται το αποτέλεσμα.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί όμως, ότι υπάρχουν και έρευνες-μελέτες, που είναι αντίθετες με την «Υπόθεση της κρίσιμης περιόδου» και υποστηρίζουν το ακριβώς αντίθετο. Ειδικότερα, βάση μίας έρευνας-κριτικής, που πραγματοποίησαν οι Marinova-Todd και συν. (2000), παρατήρησαν, ότι οι μαθητές μεγαλύτερης ηλικίας παρόλο που φανερώνουν μία καθυστέρηση στην κατάκτηση μιας γλώσσας, χαρακτηρίζονται από εγρήγορση κατά τα πρώτα στάδια εκμάθησης μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι μαθητές μεγαλύτερης ηλικίας έχουν ήδη κατακτήσει τις συντακτικές δομές της μητρικής γλώσσας και μπορούν να τις μεταφέρουν στην δεύτερη/ξένη και παράλληλα οι επιδόσεις τους σε όλες γενικά τις γλωσσικές δεξιότητες είναι εντυπωσιακά υψηλότερες (Ausubel, 1968, Hawkins, E. W. 1987).

Έχει διαπιστωθεί ακόμη, πως οι μαθητές μεγαλύτερης ηλικίας, έχουν καλύτερα αποτελέσματα σε διάφορους τομείς μιας ξένης γλώσσας, όπως στο λεξιλόγιο για παράδειγμα, καθώς υπερτερούν στη γνωστική ανάπτυξη (Scarcella R. και Higa C., 1981), έχουν μεγαλύτερη ωριμότητα, με αποτέλεσμα να αφομοιώνουν και να επεξεργάζονται με μεγαλύτερη ευκολία τα γεγονότα { Asher, J. και Price, B.(1967), Oller, J. και Nagato, N. (1974), Burstall, C. (1975), Snow C., & Hofnagel – Hohle M. (1978)} και έχουν ήδη αποκτήσει καλύτερες μαθησιακές στρατηγικές και δεξιότητες { Collier, C. (1989), Johnstone R. M. (1994)}.

Παράλληλα, πολλοί ερευνητές υποστηρίζουν την άποψη, πως ο παράγοντας «ηλικία», δεν μπορεί να εγγυηθεί την επιτυχία, καθώς γίνεται φανερό πως παράγοντες όπως ο χρόνος, τα υλικά-μέσα και η ποιότητα διδασκαλίας διαδραματίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο (Griva και Sinvroulou, 2009; Hanusova και Najvar, 2005).

Παρόλα αυτά, είναι σημαντικό να σημειωθεί, ότι αρκετοί ερευνητές-ειδικοί επιστήμονες (Figel, 2005, Pinter, 2006, Cameron 2001, Driscoll και Frost 1999) υποστηρίζουν, πως υπάρχουν πολλά πλεονεκτήματα-οφέλη, από την πρώιμη εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας, τα σημαντικότερα από τα οποία αναφέρονται στη συνέχεια.

1.3. Οφέλη που απορρέουν από την πρόωμη εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας

Οι επιπτώσεις της διγλωσσίας στη γνωστική αλλά και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού, έχει γίνει αντικείμενο μελέτης πολλών ψυχολόγων και γλωσσολόγων. Το 1962 για παράδειγμα, οι Peal και Lambert, πραγματοποίησαν μία έρευνα σε δεκάχρονους μαθητές έξι διαφορετικών γαλλικών σχολείων σε δύο περιοχές στο Μοντρεάλ. Σκοπός της έρευνας, ήταν η εξέταση των επιπτώσεων που έχει η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας στους μαθητές. Τα αποτελέσματα της έρευνας ανέδειξαν τα οφέλη, που απορρέουν από την διγλωσσία σε μικρή ηλικία. Μερικά από αυτά, βάση της έρευνας, είναι η βελτίωση στην άσκηση της μητρικής γλώσσας, η εκτίμηση των διαφορετικών πολιτισμών, η διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων, η μείωση της καχυποψίας και του ρατσισμού.

Πιο αναλυτικά, ένα από τα σημαντικότερα οφέλη, που προσφέρει η ενασχόληση με μία ξένη γλώσσα από πολύ μικρή ηλικία, είναι η ανάπτυξη της κατανόησης και της παραγωγής του προφορικού λόγου, καθώς τα παιδιά σε αυτή την ηλικία έχουν την τάση να «παίζουν» με την γλώσσα και τους ήχους της. Αντίθετα, τα παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας ντρέπονται να υιοθετήσουν στοιχεία του προφορικού λόγου μιας ξένης γλώσσας. Επίσης, η εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας, συμβάλλει στην διεύρυνση γνωστικών, κοινωνικών και πνευματικών οριζόντων. Σύμφωνα με έρευνες που έγιναν, παρατηρήθηκε, ότι η διγλωσσία ενισχύει την πολυπολιτισμική συνείδηση καθώς συμβάλλει στην ανάπτυξη θετικών στάσεων απέναντι σε άλλους πολιτισμούς και προσφέρει τα γλωσσικά «εφόδια» που χρειάζονται τα άτομα, προκειμένου να επικοινωνήσουν και να κατανοήσουν διαφορετικούς πολιτισμούς (Curtain, 1990). Τα γλωσσομαθή άτομα, συνειδητοποιούν καλύτερα όχι μόνο τον άλλο πολιτισμό αλλά και το δικό τους πολιτισμό, καθώς μπαίνουν σε διαδικασίες σύγκρισης φαινομένων και συμπεριφορών. Επιπλέον, στις μικρές ηλικίες, τα παιδιά διαθέτουν πολλά κίνητρα για μάθηση, αφού αντιδρούν θετικά σε νέες εμπειρίες και σε διάφορες τεχνικές όπως είναι οι μιμήσεις, οι επαναλήψεις, που διευκολύνουν την εκμάθηση.

Μελέτες αναφέρουν ακόμη, ότι η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας βοηθά τα παιδιά να αντιληφθούν, να συνειδητοποιήσουν πώς λειτουργεί η μητρική τους γλώσσα, καθώς την συσχετίζουν και την συγκρίνουν με την ξένη γλώσσα. Ειδικότερα, ενισχύονται οι νοητικές διεργασίες και η γλωσσική ανάπτυξη μέσα από την

διαδικασία μεταφοράς στρατηγικών από την μητρική προς μία ξένη γλώσσα. Επιπροσθέτως, ανακαλύπτοντας έναν άλλον γλωσσικό κώδικα μέσα από φανταστικές ιστορίες, παραμύθια, τραγούδια, παιχνίδια, τα παιδιά αντιλαμβάνονται την γλώσσα ως ένα ενιαίο σύνολο από λέξεις και φράσεις, προσεγγίζουν με μεγαλύτερη ευκολία έννοιες και αποκτούν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και θετικές στάσεις απέναντι σε άλλες γλώσσες. Τέλος, έρευνες δείχνουν ότι τα παιδιά που μαθαίνουν δύο γλώσσες, μπορούν πολύ πιο εύκολα να διαχειριστούν την «άλλη» γλώσσα, αφού η ταυτόχρονη εκμάθηση δύο διαφορετικών γλωσσών, έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη της μεταγλωσσικής επίγνωσης (Griva και Chostelidou, 2011a).

2. Η εκμάθηση της δεύτερης/ξένης γλώσσας μέσα από διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές

2.1. Ολοκληρωμένη Εκμάθηση Περιεχομένου και Γλώσσας (Content and Language Integrated Learning)

Η συγκεκριμένη μέθοδος εστιάζει τόσο στην εκμάθηση μιας γλώσσας, όσο και στην εκμάθηση του περιεχομένου μιας θεματικής ενότητας (για παράδειγμα, Φυσική αγωγή, Μουσική, Γεωγραφία). Στα μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος δηλαδή, εκτός από τα γλωσσικά, τα γνωστικά αντικείμενα διδάσκονται σε μία άλλη γλώσσα και όχι στη μητρική. Μέσω της μεθόδου αυτής, αναπτύσσονται γνωστικές, γλωσσικές και επικοινωνιακές δεξιότητες (Marsh et al., 2001). Πρόκειται για μία θεματοκεντρική μορφή διδασκαλίας, κατά την οποία η εκμάθηση της γλώσσας γίνεται με βάση τα ενδιαφέροντα των μαθητών (Moon, 2000). Δίνεται στα παιδιά η δυνατότητα να εξετάσουν ένα αντικείμενο από διάφορες οπτικές και να συνδέσουν ειδικό λεξιλόγιο με το θέμα. Επιπλέον, ένα άλλο χαρακτηριστικό αυτής της μεθόδου, είναι η ένταξη δραστηριοτήτων, στις οποίες τα παιδιά έχουν την δυνατότητα να δημιουργήσουν, να συμμετέχουν ενεργά, να εξερευνήσουν (Holderness, 1991).

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η συγκεκριμένη μέθοδος, είναι κατάλληλη σε όλα τα στάδια εκπαίδευσης, από μικρή ηλικία, από το νηπιαγωγείο δηλαδή μέχρι και την ενηλικίωση (European Commission, 2006). Πολλοί ερευνητές-μελετητές έχουν εντοπίσει αρκετά οφέλη που απορρέουν από την παραπάνω μέθοδο (Marsh και Lange, 1999). Μερικά από αυτά, είναι η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης στη χρήση της γλώσσας, η ανάπτυξη γλωσσικών και γνωστικών ικανοτήτων, η αύξηση των κινήτρων μάθησης, όπως επίσης και η αύξηση συμμετοχής κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

2.2. Ολική Αισθητηριακή Κινητική Απόκριση (Total physical Response)

Στην συγκεκριμένη μέθοδο, σύμφωνα με τον Asher (1977), ο οποίος και την ανέπτυξε, συνδέονται ταυτόχρονα οι λεκτικές πράξεις με εξωλεκτικές ενέργειες, με στόχο την μετάδοση ενός νοήματος. Στα πρώτα στάδια εκμάθησης της γλώσσας, ο εκπαιδευτικός δίνει στον μαθητή απλές λεκτικές εντολές (όπως «σήκω επάνω») και παρουσιάζει την σημασία τους, με εξωλεκτικές ενέργειες, όπως είναι η παντομίμα, οι χειρονομίες. Οι μαθητές για να απαντήσουν χρησιμοποιούν πρώτα την κίνηση, αφού δεν βρίσκονται ακόμη σε θέση να χρησιμοποιήσουν την γλώσσα.

Με την πάροδο του χρόνου και καθώς οι μαθητές γίνονται καλύτεροι, ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί πιο σύνθετες λεκτικές εντολές (όπως «σήκω και βάλε την κασετίνα πάνω στο θρανίο»). Επίσης, έχει την δυνατότητα, να παρουσιάσει τις λέξεις με διάφορες εικόνες, κάρτες ή και φωτογραφίες και ο μαθητής από την μεριά του να προβεί στην αντίστοιχη ενέργεια (Diaz-Rico, 2008). Βασικό χαρακτηριστικό της μεθόδου δηλαδή, είναι η κατανόηση της γλώσσας από τους μαθητές, πριν τους ζητηθεί να παράγουν λόγο. Οι μαθητές θα παράγουν λόγο, μόνο όταν νιώσουν σίγουροι για τον εαυτό τους. Η εκμάθηση της γλώσσας, μέσω της παραπάνω μεθόδου, συντελείται σε ένα χαλαρό και όχι αγχώδες μαθησιακό περιβάλλον, χωρίς να γίνεται έντονα φανερή η έννοια του 'συγκινησιακού φίλτρου'. Οι μαθητές, διδάσκονται έννοιες μέσα από το παιχνίδι με αντικείμενα που γνωρίζουν καλά και αντιδρούν σε οικείες γλωσσικές καταστάσεις.

Αξίζει να αναφερθεί η βιωματικότητα, που εμπεριέχεται στη μέθοδο, καθώς τα παιδιά αποδίδουν λέξεις μέσα από τις εντολές που εκτελούν στη σχολική αίθουσα. Οι αυθεντικές δραστηριότητες και συγκεκριμένα η συχνή επανάληψη μέσα από αυτές τις δραστηριότητες, βοηθάνε στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου (Slattery και Willis, 2001). Παράλληλα, η Shin (2006), αναφέρει πως η προσοχή και το ενδιαφέρον του μαθητή δεν αποσπάται, καθώς αποκρίνεται φυσικά σε κάποιο τραγούδι, ρυθμό ή εντολές του εκπαιδευτικού.

Συνοψίζοντας, γίνεται φανερό και κατανοητό πως τα οφέλη που προκύπτουν από την συγκεκριμένη μέθοδο είναι αρκετά. Η ολική αισθητηριακή κινητική απόκριση λοιπόν, αποτελεί μία κατάλληλη μέθοδο για τους κιναισθητικούς μαθητές, παρέχει ένα ευχάριστο και χωρίς άγχος περιβάλλον, δίνει την δυνατότητα στα παιδιά να εκφραστούν λεκτικά και εξωλεκτικά, κεντρίζει το ενδιαφέρον, είναι εύκολη στην

χρήση και τέλος συμβάλλει στην μακροπρόθεσμη απομνημόνευση του λεξιλογίου, καθώς παρέχεται η δυνατότητα για επανάληψη (Γρίβα και Σέμογλου, 2013).

2.3. Επικοινωνιακή προσέγγιση (Communicative approach)

Η επικοινωνιακή προσέγγιση έκανε την εμφάνισή της στη δεκαετία του '70. Σύμφωνα με αυτήν, η γλώσσα είναι ένας κώδικας, με τον οποίο επιτελούνται λειτουργίες, η πιο βασική από τις οποίες είναι η επικοινωνία (Wilkins, 1972). Η επικοινωνιακή προσέγγιση έχει ως στόχο την ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας, μέρος της οποίας είναι και η γλωσσική ικανότητα. Βασικά χαρακτηριστικά της προσέγγισης αυτής είναι η ικανότητα στη γραμματική και στη σύνταξη, η στρατηγική και η κοινωνιογλωσσική ικανότητα (Savignon, 1983).

Οι μαθητές προσπαθούν μέσα σε ένα αυθεντικό πλαίσιο, να κατακτήσουν την γραμματική και το λεξιλόγιο της αντίστοιχης γλώσσας. Ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών δηλαδή, επιλέγονται δραστηριότητες, οι οποίες έχουν ως στόχο την δημιουργία ρεαλιστικών πλαισίων επικοινωνίας, με αποτέλεσμα να εμπλέκουν τους μαθητές στην αυθεντική χρήση της γλώσσας (Brown, 2000). Ακόμη, η κιναισθητική συμπεριφορά των μαθητών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην επικοινωνιακή προσέγγιση, για αυτό το λόγο ο σχεδιασμός της διδασκαλίας πρέπει να βασίζεται στη λεκτική, όσο και στη μη λεκτική συμπεριφορά.

2.4. Δραστηριοκεντρική προσέγγιση (task-based learning)

Στόχος αυτής της μεθόδου, είναι η ενασχόληση των μαθητών με δραστηριότητες επίλυσης προβλημάτων (Willis, 1996), δηλαδή με δραστηριότητες που ενισχύουν την δημιουργικότητα, τη συμμετοχή, την κριτική σκέψη. Η διδασκαλία μέσω της συγκεκριμένης μεθόδου, βασίζεται σε δραστηριότητες που ενισχύουν τα κίνητρα των μαθητών για ενεργή συμμετοχή (Moreno, 1997). Τέτοιες δραστηριότητες μπορεί να είναι η κατασκευή παζλ, η ανάληψη ενός ρόλου, η περιγραφή οδηγιών. Ο βαθμός δυσκολίας των παραπάνω, εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως είναι οι

εμπειρίες και οι γνώσεις των μαθητών, η διαδικασία της δραστηριότητας και η βοήθεια που παρέχεται για την διεκπεραίωση αυτών (Richards & Rodgers, 2001).

Σύμφωνα με τον Willis (1996), μία δραστηριοκεντρική προσέγγιση, πραγματοποιείται μέσα σε τρία βασικά στάδια, το στάδιο της προετοιμασίας (εισαγωγή στο θέμα), τον κύκλο της δραστηριότητας-task cycle (δραστηριότητα, σχεδιασμός, αναφορά) και την εστίαση στη γλώσσα (ανάλυση, πρακτική άσκηση). Μέσα από τα τρία αυτά στάδια, δίνεται στους μαθητές η δυνατότητα να συμμετάσχουν σε αυθεντικά πλαίσια επικοινωνίας, να χρησιμοποιήσουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες αλλά και να χρησιμοποιήσουν το δικό τους στυλ με στόχο την εκμάθηση της γλώσσας. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού, στην όλη προσέγγιση, είναι καθοδηγητικός, καθώς συντονίζει, συμβουλεύει και βοηθάει τους μαθητές, με στόχο να διευκολύνει την διαδικασία και να φτάσουν έτσι στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

3. Μερικές από τις προϋποθέσεις που συμβάλλουν στην αποτελεσματική εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας

3.1. Παιδιά μικρής ηλικίας

Μία από τις βασικότερες προϋποθέσεις, που συμβάλλουν στην αποτελεσματική εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας είναι η μικρή ηλικία των παιδιών. Όπως αναφέραμε και παραπάνω, η πρόωμη εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας έχει αρκετά οφέλη. Τα παιδιά σε αυτή την ηλικία χαρακτηρίζονται από μεγάλο ενθουσιασμό, περιέργεια και ενεργητικότητα, παράγοντες που επηρεάζουν θετικά την επίδοση και την απόδοσή τους. Τα μικρά παιδιά από την φύση τους είναι δημιουργικά, τους αρέσει η δράση και ανταποκρίνονται με ευχαρίστηση στις νέες προκλήσεις και εμπειρίες που θα τους παρουσιαστούν.

Οι μαθητές σε αυτή την ηλικία, όπως προανέφερα, δεν έχουν τον φόβο της αποτυχίας, μιας και δεν έχουν μπει ακόμη σε αυτό το κλίμα ανταγωνισμού, που επικρατεί συνήθως ανάμεσα στους μαθητές μεγαλύτερης ηλικίας και αυτό έχει θετική επίδραση στην εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας. Άλλωστε, πολλές έρευνες έχουν δείξει πως τα παιδιά, από την φύση τους διαθέτουν διάφορους μηχανισμούς, που συντελούν θετικά στην εκμάθηση γλωσσών, τους αρέσει να μαθαίνουν άλλες γλώσσες και είναι σε θέση να μάθουν οποιαδήποτε γλώσσα, αν υπάρχει φυσικά το κατάλληλο περιβάλλον (Guillen και Bermejo, 2008).

3.2. Περιβάλλον

Σημαντική προϋπόθεση για την αποτελεσματική εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας, αποτελεί και το περιβάλλον μέσα στο οποίο συντελείται και η διαδικασία της εκμάθησης. Η διδασκαλία γενικότερα είναι μία διαδικασία, στην οποία εμπλέκονται δύο μέρη, τα οποία αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Το ένα μέρος λοιπόν, είναι ο μαθητής και το άλλο ο εκπαιδευτικός. Το φυσικό περιβάλλον της σχολικής τάξης αποτελείται από ερεθίσματα και καταστάσεις, που αν αξιοποιηθούν σωστά, το αποτέλεσμα θα είναι θετικό.

Ο εκπαιδευτικός από την μεριά του, οφείλει να είναι υποστηρικτικός, βοηθητικός, ενθαρρυντικός, έτσι ώστε οι μαθητές του να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση

και σιγουριά για να αυτενεργήσουν και να συνεχίσουν την πορεία τους. Επιπλέον, καθήκον του είναι να ενθαρρύνει την συμμετοχή των παιδιών σε δραστηριότητες και να μην τους δημιουργεί αισθήματα φόβου και άγχους.

Επιπλέον, η επικοινωνία μέσα στα πλαίσια του σχολικού περιβάλλοντος, για να είναι αποτελεσματική, πρέπει να ανταποκρίνεται στο επίπεδο γλωσσικής και γνωστικής ανάπτυξης του παιδιού. Επιπρόσθετα, η χρήση πραγματικών αντικειμένων του περιβάλλοντος, συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση του νέου γνωστικού αντικειμένου.

Σημαντική προϋπόθεση για την εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας, είναι δηλαδή, ένα περιβάλλον υποστηρικτικό και πολυτροπικό (Krashen, 1999). Άρα για να κατακτήσουν οι μαθητές σε βάθος μια γλώσσα, πρέπει να πειραματιστούν. Όταν τα παιδιά νιώθουν χαρά, άνεση, αυτοπεποίθηση, σιγουριά, μόνο τότε θα έχουμε θετική επίδραση στην εκμάθηση της γλώσσας.

3.3. Δραστηριότητες-μέσα διδασκαλίας

Σημαντικός είναι ο ρόλος που διαδραματίζουν οι δραστηριότητες, τα παιχνίδια και τα υλικά-μέσα, στη διαδικασία της μάθησης. Στην διδασκαλία για την εκμάθηση της γλώσσας πρέπει να χρησιμοποιούνται δραστηριότητες, που να ενεργοποιούν τη σκέψη, τη φαντασία, το ενδιαφέρον, την περιέργεια και την προσοχή των παιδιών. Οι δραστηριότητες προκειμένου να έχουν το επιθυμητό αποτέλεσμα, πρέπει να επιλέγονται με βάση τα ενδιαφέροντα, τις προϋπάρχουσες γνώσεις και τις εμπειρίες των μαθητών. Ένα πλαίσιο μάθησης, πρέπει να περιλαμβάνει τραγούδια, παιχνίδια, φανταστικές ιστορίες και άλλα μέσα, τα οποία όμως είναι κατάλληλα, για το γνωστικό και γλωσσικό επίπεδο των παιδιών.

Οι θεατρικές δραστηριότητες για παράδειγμα, είναι ένα μέσο που χρησιμοποιείται στην διαδικασία μάθησης και προσφέρει πολλά οφέλη στην εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας. Έρευνες έχουν δείξει ότι, η δραματοποίηση αναπτύσσει την δημιουργικότητα των παιδιών (Schultz και Heinigk, 2002) και προωθεί την αυτοπεποίθησή τους (Moody, 2002). Ακόμη, αναπτύσσεται η αυθεντική επικοινωνία (Gareis, 2000) και επιτυγχάνεται η εξοικείωση με διάφορους τύπους κειμένων (Meeks και Ilyasova, 2003).

3.4. Θετική στάση των γονέων

Οι γονείς μπορούν να επηρεάσουν άμεσα τα παιδιά τους και οι απόψεις, αντιλήψεις τους μπορεί να έχουν αντίκτυπο στην επίδοση των παιδιών ως προς τη μαθησιακή διαδικασία. Τα παιδιά προσχολικής ή και σχολικής ηλικίας, δεν έχουν τα απαραίτητα κίνητρα, με σκοπό την εκμάθηση μίας δεύτερης/ξένης γλώσσας. Σημαντικό παράγοντα κατά συνέπεια, διαδραματίζει η στάση των γονέων αλλά και του περιβάλλοντος του παιδιού στην εκμάθηση ξένων γλωσσών γενικότερα. Τα παιδιά μικρής ηλικίας έχουν ως πρότυπο τους γονείς τους, για τον λόγο αυτό και επηρεάζονται από τις απόψεις τους απέναντι σε διάφορα πράγματα. Οι γονείς, τις περισσότερες φορές, είναι αρνητικοί ως προς την εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας, καθώς θεωρούν ότι αυτή, θα επηρεάσει αρνητικά τη μητρική ή αισθάνονται ανασφαλείς, επειδή δεν γνωρίζουν οι ίδιοι την αντίστοιχη γλώσσα, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους ως προς την κατάκτησή της.

Έχουν την δυνατότητα όμως, να υποστηρίξουν την επίδοση των παιδιών τους και αυτό θα το καταφέρουν αν η στάση τους, απέναντι στην εκμάθηση ξένων γλωσσών, είναι θετική. Όταν οι γονείς ενθαρρύνουν το παιδί και δείξουν ενδιαφέρον για αυτό που κάνει, τότε θα βοηθήσουν πραγματικά στην ανάπτυξη ενδιαφέροντος του παιδιού ως προς την εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας. Σε αυτό, μπορεί να βοηθήσει η σχολική μονάδα, της οποίας καθήκον είναι, να ενημερώσει τους γονείς, για τα οφέλη που προσφέρει η διδασκαλία μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας σε πρώιμη ηλικία μάλιστα. Η παραπάνω ενέργεια, θα έχει ως αποτέλεσμα, οι γονείς να οδηγήσουν τα παιδιά τους ως προς αυτή την κατεύθυνση, ενισχύοντάς τα στην διδασκαλία ξένων γλωσσών γενικότερα. Επιπρόσθετα, οι γονείς, έχουν την δυνατότητα, να φέρουν οι ίδιοι, το παιδί τους, σε πρώτη επαφή με μία ξένη γλώσσα μέσα από την ανάγνωση παραμυθιών στη γλώσσα-στόχο, βλέποντας βίντεο ή και ακόμη παίζοντας παιχνίδια στην αντίστοιχη γλώσσα-στόχο.

4. Η γαλλική γλώσσα-βιωματικό εργαστήριο

4.1. Γενικές πληροφορίες για τη γαλλική γλώσσα-Γαλλοφωνία

Η γαλλική γλώσσα είναι μία από τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μιλιέται σε όλες τις ηπείρους. Εξακόσιοι περίπου εκατομμύρια ομιλητές, έχουν την γαλλική γλώσσα, ως μητρική, πρώτη ή δεύτερη γλώσσα. Επίσης, είναι η δεύτερη ξένη γλώσσα διδασκαλίας ανά τον κόσμο, μετά τα αγγλικά, που περιλάμβανε το 2015, εκατόν εικοσιπέντε εκατομμύρια μαθητές και εννιακόσιους χιλιάδες διδάσκοντες. Το 1999, τα γαλλικά αποτελούσαν την ενδέκατη ομιλούμενη γλώσσα στον κόσμο. Το 2006 όμως, αποτελούσε την τέταρτη ομιλούμενη γλώσσα ανά τον κόσμο.

Στην Ευρώπη, τα γαλλικά, αποτελούν μητρική γλώσσα, εβδομήντα τεσσάρων εκατομμυρίων γαλλόφωνων. Επιπλέον, η γαλλική γλώσσα αποτελεί επίσημη γλώσσα πολλών κοινοτήτων και οργανισμών, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή. Τα γαλλικά, αποτελούν επίσημη γλώσσα, σε πενήντα επτά χώρες κράτη και επαρχίες. Πιο συγκεκριμένα, η γαλλική, αποτελεί επίσημη γλώσσα της Γαλλίας, του Βελγίου, της Ελβετίας, της επαρχίας του Κεμπέκ στον Καναδά, του Λουξεμβούργου, της Ανδόρας και του Μονακό, των Αντιλλών, όπως επίσης και σε ορισμένων νησιών του Ειρηνικού και του Ινδικού ωκεανού.

Ακόμη, η γαλλική γλώσσα, είναι η δεύτερη ξένη γλώσσα διδασκαλίας στα σχολεία όλης της Ευρώπης. Σύμφωνα με μελέτη του Γαλλικού Υπουργείου Παιδείας, το 64% των γαλλικών λέξεων, έχουν ελληνική ρίζα. Επιπρόσθετα, η εκμάθηση της γαλλικής γλώσσας, βοηθάει στην εκμάθηση άλλων λατινογενών γλωσσών (ισπανικά, ιταλικά, πορτογαλικά).

Από την άλλη πλευρά, η «γαλλοφωνία» (εορτάζεται κάθε χρόνο στις 20 Μαρτίου), καθιερώθηκε το 1871 από τον Γάλλο γεωγράφο Onesime Reclus και αναφέρεται στην κοινότητα των ανθρώπων που χρησιμοποιούν την γαλλική γλώσσα. Ο παγκόσμιος οργανισμός γαλλοφωνίας, είναι ένας διεθνής οργανισμός γαλλόφωνων χωρών και κυβερνήσεων, με έδρα το Παρίσι. Περιλαμβάνει 710 εκατομμύρια ανθρώπους από 68 χώρες και κυβερνήσεις μέλη. Αξίζει να σημειωθεί πως και η Ελλάδα, αποτελεί μέλος του οργανισμού γαλλοφωνίας, από τον Σεπτέμβριο του 2006.

4.2. Η γαλλική γλώσσα στο Δημοτικό σχολείο σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών

Σύμφωνα με υπουργική απόφαση, η διδασκαλία της δεύτερης ξένης γλώσσας, της γαλλικής, πραγματοποιείται για δύο ώρες την εβδομάδα, στις Ε' και ΣΤ' τάξεις των τετραθέσιων και άνω Δημοτικών Σχολείων του Ενιαίου Τύπου Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου. Βάση του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών, η διδασκαλία της γαλλικής, αποσκοπεί στην ανάπτυξη πνεύματος και δεξιοτήτων, που σχετίζονται με την καλλιέργεια των αρχών της πολυπολιτισμικότητας. Επίσης, συμβάλλει στην εξοικείωση με τους γλωσσικούς κώδικες της γαλλικής γλώσσας, σε επίπεδο πρόσληψης, κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου. Σημαντική είναι και η ανάπτυξη θετικών στάσεων και απόψεων απέναντι στην γαλλική γλώσσα και στον γαλλικό πολιτισμό, με βασικό σκοπό οι μαθητές, να αποκτήσουν κίνητρα εκμάθησης της γλώσσας.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών και συγκεκριμένα όσον αφορά το μεθοδολογικό πλαίσιο, που βασίζεται στην Διαφοροποιημένη Παιδαγωγική, η εκμάθηση της γαλλικής γλώσσας, εστιάζεται πρωταρχικά στην ηλικία των μαθητών, στα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες αυτών, όπως επίσης και στο μαθησιακό τους τύπο. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται, όχι μόνο στην έννοια της διδασκαλίας της γαλλικής γλώσσας, αλλά και στην έννοια της εκμάθησης. Οι διαδικασίες εκμάθησης, που ακολουθεί ο εκπαιδευτικός, είναι ανάλογες με τις δεξιότητες και τις γνώσεις που πρέπει να αναπτυχθούν και να αποκτηθούν αντίστοιχα, από τους μαθητές.

Οι δραστηριότητες, που προτείνονται από το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών, ποικίλουν ανάλογα με το επίπεδο γνώσεων των μαθητών και την ηλικία. Ο εκπαιδευτικός, μπορεί να επιλέξει βιωματικές-παιγνιώδεις δραστηριότητες, που να ενεργοποιούν την φαντασία και την κοινωνική συμπεριφορά των μαθητών, διαδραστικές δραστηριότητες, που να αναπτύσσουν την πρωτοβουλία και δραστηριότητες που να ενεργοποιούν την γνωστική διαδικασία, όπως είναι η κατανόηση και η ευαισθητοποίηση. Τέλος, ο εκπαιδευτικός, έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει σχέδια εργασίας, μέσα από τα οποία όμως, θα παρέχονται κίνητρα στους μαθητές, με βασικό στόχο την καλλιέργεια δεξιοτήτων, την αυτενέργεια δηλαδή, την έκφραση συναισθημάτων, την δημιουργία και την αυτονομία. Με την

πραγματοποίηση των παραπάνω, το μάθημα καθίσταται ελκυστικό ως προς τους μαθητές και οι μαθησιακοί στόχοι υλοποιούνται.

Τέλος, βάση του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών, η αξιολόγηση του μαθητή, πραγματοποιείται μέσω της συστηματικής παρατήρησης της συμμετοχής του, στις δραστηριότητες-εργασίες της τάξης και γενικότερα του σχολείου. Συνοψίζοντας, το συγκεκριμένο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών λοιπόν, φαίνεται ότι έχει ως βασική ιδέα ότι *«η μάθηση συντελείται μέσα σε αυθεντικές καταστάσεις»* (Ματσαγούρας Η., 2002: 37).

4.3. Βιωματικό εργαστήριο εξοικείωσης με τη γαλλική γλώσσα

Αξίζει να σημειωθεί το γεγονός πως τον Μάιο του 2019 και συγκεκριμένα στις 7 του μήνα, πραγματοποιήθηκε στο Κεντρικό Αμφιθέατρο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Κοζάνης, ένα βιωματικό εργαστήριο εξοικείωσης με τη γαλλική γλώσσα για μικρούς μαθητές και μαθήτριες. Το εργαστήριο υλοποιήθηκε ύστερα από πρωτοβουλία της FIPF (Διεθνής Ομοσπονδία Γαλλικής Γλώσσας) και του OIF (Παγκόσμιος Οργανισμός Γαλλοφωνίας) σε συνεργασία με τον Σύλλογο Καθηγητών-τριών γαλλικής Β. Ελλάδας APLF που έχει ως τίτλο «Πώς τα παιδιά μαθαίνουν γαλλικά». Τα παιδιά μέσα από την συμμετοχή τους στο εργαστήριο, κατάφεραν να ταξιδέψουν στη Γαλλία και να γνωρίσουν τον γαλλικό πολιτισμό μέσω ενός βιωματικού παιχνιδιού με λέξεις, εικόνες, σχέδια, ζωγραφιές και χρώματα. Τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες, δημιούργησαν τα δικά τους έργα (αφίσες και κολάζ), πρόσθεσαν λεζάντες σε διάφορες εικόνες, ανακαλύπτοντας έτσι έναν νέο κόσμο, τον μαγικό κόσμο της Γαλλίας. Στη δράση παρευρέθησαν εκτός από τους μικρούς μαθητές και την επιμορφώτρια του εργαστηρίου κ. Γάτση Παναγιώτα, οι διευθυντές των σχολείων, η κ. Κοφίδου, συντονίστρια Γαλλικής Γλώσσας, καθώς και ο κ. Καμαρούδης Σταύρος, Καθηγητής Νεοελληνικής Γλώσσας στο πανεπιστήμιο μας, ΠΤΔΕ Φλώρινας και πολλοί άλλοι ακόμη.

5. Παιχνίδι

5.1. Προσδιορισμός του παιχνιδιού

Πολλοί ερευνητές, φιλόσοφοι, παιδαγωγοί, όπως οι Rousseau, Dewey, Montessori προσπάθησαν να προσδιορίσουν την έννοια του παιχνιδιού. Παρά όμως την πληθώρα ερευνών, παρατηρήθηκε ότι, δεν μπορεί να δοθεί ένας σαφής ορισμός, καθώς το παιχνίδι περιλαμβάνει πολλές συμπεριφορές και καταστάσεις (Cohen, 1987, Pellegrini και Smith, 1998). Διάφοροι επιστήμονες λοιπόν, προσπαθώντας να ερμηνεύσουν τη σημασία του παιχνιδιού, ανέπτυξαν διάφορες ερμηνείες:

«Το παιχνίδι είναι η δραστηριότητα μέσα από την οποία τα παιδιά καλύπτουν όλες τις αναπτυξιακές τους ανάγκες» (Maxim, 1989).

«Το παιχνίδι είναι η πραγματοποίηση της μάθησης μέσα από την πράξη» (Feeney, Christensen, & Moravcil, 1996).

«Το παιχνίδι είναι μια εκφραστική δραστηριότητα, η οποία παράγει αντιθέσεις και αλλαγές και η οποία ανατρέπει τις αξίες» (Babcock, 1978).

«Το παιχνίδι είναι μια δραστηριότητα, κατευθυνόμενη από το παιδί, το νόημα της οποίας έχει σημασία για το ίδιο και όχι η κατάληξή της» (Kostelnik, Soderman & Whiren, 1993).

Σύμφωνα με τον Duong (2008), ένα παιχνίδι, πρέπει να προσφέρει την δυνατότητα ελεύθερης έκφρασης και δημιουργικότητας, παράλληλα όμως πρέπει να διέπεται και από κανόνες (Byrne, 1995). Άλλωστε ο Piaget, υποστήριξε πως τα παιδιά χαρακτηρίζονται από αυτοσυγκράτηση και από τη φύση τους υπακούουν σε κανόνες. Ο Vygotsky επίσης, επισήμανε πως τα παιδιά υπακούουν σε κανόνες, γιατί αυτό τους προκαλεί μία ικανοποίηση και χαρά, καθώς ανήκουν σε μία ομάδα, η οποία έχει κοινούς στόχους και κανόνες.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι έχουν αναπτυχθεί διάφορες θεωρίες για το παιχνίδι, οι οποίες χωρίζονται σε κλασικές και σε μοντέρνες (Mellou, 1994). Οι κλασικές θεωρίες διατυπώθηκαν κατά το 19^ο αιώνα, οι οποίες προσπάθησαν να προσδιορίσουν το σκοπό που εξυπηρετεί το παιχνίδι. Κάποιες από αυτές είναι η θεωρία της Πλεονάζουσας Ενέργειας, η θεωρία της χαλάρωσης και της αναψυχής και η θεωρία της εξάσκησης.

Πιο αναλυτικά, η θεωρία της Πλεονάζουσας Ενέργειας, υποστηρικτής της οποίας υπήρξε ο Friedrich Schiller, υποστηρίζει, πως το παιχνίδι είναι μία άσκοπη, χωρίς ουσία, «κατανάλωση» ενέργειας, η οποία μπορεί να μην να προσφέρει χαρά και ευχαρίστηση, δεν συμβάλλει όμως στην εξελικτική ανάπτυξη.

Στην αντίθετη πλευρά, βρίσκεται η θεωρία της χαλάρωσης και της αναψυχής, υποστηρικτής της οποίας υπήρξε ο Lazarus (1883), σύμφωνα με την οποία, το παιχνίδι είναι ένας τρόπος χαλάρωσης και αναψυχής και βασικός σκοπός του είναι η αναπλήρωση ενέργειας, που χάθηκε σε μία εργασία.

Αναλύοντας τη θεωρία της εξάσκησης, με υποστηρικτή τον Stanley Hall (1920), διαφαίνεται πως το παιχνίδι αποτελεί ένα μέσο για να κατανοήσουν τα παιδιά, τον τρόπο με τον οποίο δρουν, συμπεριφέρονται και γενικότερα λειτουργούν οι ενήλικες στην κοινωνία.

Όσον αφορά τις μοντέρνες θεωρίες, αυτές διατυπώθηκαν μετά την δεκαετία του '20 και προσπαθούν να ερμηνεύσουν το ρόλο που διαδραματίζει το παιχνίδι στην παιδική ανάπτυξη. Κάποιες από αυτές τις θεωρίες, τις οποίες θα αναλύσουμε και παρακάτω, είναι η Ψυχαναλυτική θεωρία, η θεωρία της διέγερσης και η μετεπικοινωνιακή θεωρία.

Πιο συγκεκριμένα, η Ψυχαναλυτική θεωρία, εμπνευστής της οποίας ήταν ο Freud, υποστηρίζει πως το παιχνίδι στοχεύει στη συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών αλλά και στη διαχείριση αρνητικών συμπεριφορών και συναισθημάτων. Σύμφωνα με τη θεωρία της διέγερσης, το παιχνίδι θεωρείται ένας τρόπος εξερεύνησης και αναζήτησης νέων ερεθισμάτων. Τέλος, ο Bateson, διατύπωσε την μετεπικοινωνιακή θεωρία, η οποία υποστηρίζει πως το παιχνίδι δίνει την δυνατότητα στα παιδιά, να αποκτήσουν αλλά και να ενεργήσουν μέσα από πραγματικούς-ρεαλιστικούς ρόλους. Κοινό χαρακτηριστικό των παραπάνω θεωριών, σύμφωνα με την Mellou (1994), είναι ο διασκεδαστικός και εθελοντικός χαρακτήρας που εμπεριέχεται στο παιχνίδι.

5.2. Ταξινόμηση παιχνιδιών

Το παιχνίδι είναι μία δραστηριότητα, που έχει ως στόχο τη γνωστική ανάπτυξη, την ανάπτυξη της δημιουργικότητας, της πρωτοβουλίας και της ανακάλυψης, όπως επίσης και την καλλιέργεια της σκέψης. Το παιχνίδι μπορεί να ταξινομηθεί ανάλογα με τα υλικά που χρησιμοποιούνται, τη μορφή και τον τρόπο διεξαγωγής του. Σύμφωνα με τον Hughes (1996), κάθε τύπος παιχνιδιού, μπορεί να στοχεύει στην γνωστική ή κοινωνική ή συναισθηματική ή σωματική-κινητική ανάπτυξη του παιδιού. Η τυπολογία των παιχνιδιών, όπως αναφέρουν οι Γρίβα και Σέμογλου (2013), είναι η παρακάτω:

- Το σιωπηλό παιχνίδι: Σε κάθε σιωπηλό παιχνίδι, τα παιδιά, απολαμβάνουν την διαδικασία, χωρίς να ενδιαφέρονται για το αποτέλεσμα. Τέτοιου είδους παιχνίδια είναι η ζωγραφική και η παρατήρηση εικόνων σε βιβλία.
- Κοινωνικό παιχνίδι: Τα κοινωνικά παιχνίδια συμβάλλουν στην κοινωνικοποίηση του παιδιού, στην ένταξή του σε μία ομάδα και στη συνεργασία με τα υπόλοιπα παιδιά. Τέτοιου είδους παιχνίδια είναι το κρυφτό, το κυνηγητό, το ποδόσφαιρο, το μπάσκετ και το βόλεϊ.
- Κινητικό παιχνίδι: Τα κινητικά παιχνίδια συμβάλλουν στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων των παιδιών. Τέτοια παιχνίδια είναι το τρέξιμο, το σκαρφάλωμα, η τραμπάλα και το σχοινάκι.
- Παιχνίδι κατασκευών/δομικό παιχνίδι: Τα παιχνίδια κατασκευών συμβάλλουν στην ανάπτυξη της λεπτής κινητικότητας των παιδιών και στον συντονισμό ματιού-χεριού.
- Παιχνίδι με κανόνες: Τα παιχνίδια αυτά, συμβάλλουν στην σύνδεση της παιγνιώδους συμπεριφοράς με τον πραγματικό κόσμο, με τον οποίο τα παιδιά πρέπει να εξοικειωθούν, ώστε να καταφέρουν να λειτουργήσουν και στη μετέπειτα ζωή τους.

- Παιχνίδια πνευματικής ικανότητας: Στόχος των πνευματικών παιχνιδιών είναι η ανάπτυξη της νοητικής-πνευματικής ικανότητας των παιδιών, με σκοπό την διεκπεραίωση μιας διαδικασίας. Τέτοια παιχνίδια είναι τα σταυρόλεξα, η κατασκευή πάζλ και η επίλυση προβλημάτων.
- Γλωσσικά παιχνίδια: Στην κατηγορία αυτή, ανήκουν παιχνίδια όπως είναι η συμπλήρωση ενός σταυρόλεξου ή η χρήση του κατάλληλου συνώνυμου και αντώνυμου αντίστοιχα. Τα παιχνίδια αυτά δίνουν έμφαση στην λέξη ως μονάδα και στην ανταλλαγή ιδεών και πληροφοριών (επικοινωνιακά γλωσσικά παιχνίδια).

5.3. Η αξία του παιχνιδιού στην εκπαιδευτική διαδικασία

Το παιχνίδι είναι μία δραστηριότητα που συμβάλλει στην ανάπτυξη του παιδιού και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη γνωστική, κοινωνική, σωματική και συναισθηματική εξέλιξή του. Ο ρόλος του στη νοητική ανάπτυξη των παιδιών έχει ουσία και αξία, καθώς προσφέρει ερεθίσματα για πειραματισμό, διερεύνηση, ερμηνεία, πρόβλεψη και παρατήρηση. Αξίζει να σημειωθεί, ότι πολλοί ερευνητές έχουν αναγνωρίσει την παιδαγωγική αξία του παιχνιδιού. Σύμφωνα με την Σιβροπούλου (1997), το παιχνίδι αποτελεί κύρια τεχνική μάθησης σε όλες τις εκφάνσεις της παιδικής ηλικίας. Το παιχνίδι είναι μία δραστηριότητα, που έχει κανόνες και στόχους και θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της γλωσσικής εκπαίδευσης και όχι να χρησιμοποιείται ως τρόπος διασκέδασης (Haldfield, 1999). Σημαντική είναι η έρευνα των Tuan και Nguyen (2010), οι οποίοι επισημαίνουν πως το παιχνίδι στην εκπαιδευτική διαδικασία, αυξάνει το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή των μαθητών, με αποτέλεσμα η νέα γνώση να κατακτιέται με μεγαλύτερη ευκολία. Το παιχνίδι μπορεί να επιδράσει θετικά στην συμπεριφορά του παιδιού, η οποία μπορεί με τη σειρά της να βελτιώσει το μαθησιακό περιβάλλον της τάξης. Ο Richards (2006) από την άλλη πλευρά, υποστηρίζει, πως το παιχνίδι με τη μορφή ομαδικής εργασίας, ωφελεί τους μαθητές με τους εξής τρόπους:

- Τα παιδιά μαθαίνουν να ακούν και να δίνουν προσοχή στα άλλα μέλη της ομάδας, όταν μιλούν στη γλώσσα στόχο.
- Αναπτύσσουν δεξιότητες προφορικού λόγου.
- Αποκτούν περισσότερα κίνητρα γλωσσικής εκμάθησης.

Η ενσωμάτωση του παιχνιδιού στη διδασκαλία, συμβάλλει στη διαμόρφωση μιας απολαυστικής ατμόσφαιρας. Επιπρόσθετα, το παιχνίδι συμβάλλει στην ανάπτυξη της φαντασίας, της πρωτοβουλίας και της δημιουργικότητας των παιδιών (Barnett, 1990 και Chafel, 1991). Ακόμη, βάση μίας έρευνας των Pellegrini και Galda (1982), η χρήση του συμβολικού παιχνιδιού, είναι πιο αποτελεσματική σε σχέση με την συζήτηση, με σκοπό την κατανόηση ιστοριών από παιδιά ηλικίας κάτω των οκτώ χρονών.

Συνοψίζοντας, τα παιχνίδια:

- Δημιουργούν ένα ευχάριστο μαθησιακό περιβάλλον: Τα παιχνίδια βοηθούν και ενθαρρύνουν τους μαθητές, να εργαστούν με έναν μη αγχωτικό τρόπο. Ο μαθητής αποβάλλει το άγχος της αποτυχίας και συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία της μάθησης (Dörnyei, 2001).
- Συμβάλλουν στην αυτενέργεια των παιδιών: Τα παιδιά κατά τη διάρκεια της συμμετοχής τους σε ένα παιχνίδι, αναλαμβάνουν ρόλους, προτείνουν ιδέες και παραθέτουν απόψεις.
- Αναπτύσσουν τις κοινωνικές δεξιότητες: Τα παιδιά συνεργάζονται και επικοινωνούν για την επίτευξη ενός κοινού στόχου, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ένα ομαδικό κλίμα ανάμεσά τους (Orlick, 2006).

5.4. Το παιχνίδι στη διδασκαλία μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας

Το παιχνίδι διαδραματίζει σημαντικό ρόλο τόσο στη διδασκαλία, όσο και στην εκμάθηση ξένων γλωσσών. Σύμφωνα με τους Scott και Ytreberg (1990: 6), το παιχνίδι αποτελεί σημαντικό εργαλείο εκμάθησης ξένων γλωσσών και αυτό στηρίζεται στο γεγονός, ότι οι μαθητές μικρής ηλικίας έχουν μία καταπληκτική δεξιότητα στο να αφομοιώνουν την γλώσσα, μέσα από δραστηριότητες που τους προσφέρουν διασκέδαση.

Διάφορες έρευνες έχουν δείξει κατά καιρούς, ότι τα παιδιά, που έρχονται σε πρώτη επαφή με μία ξένη γλώσσα, παρουσιάζουν καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα, όταν η εκμάθηση αυτής συνδυάζεται με το παιχνίδι. Επίσης, έρευνες υποστηρίζουν πως μέσω του παιχνιδιού δημιουργείται μια χαλαρή ατμόσφαιρα και αυτό έχει ως αποτέλεσμα, οι μαθητές να θυμούνται με μεγαλύτερη ευκολία, το αντικείμενο που διδάχθηκαν.

Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι το παιχνίδι, δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να κάνουν λάθη και να μαθαίνουν μέσω της δοκιμής του λάθους τους, ανακαλύπτοντας έτσι τις δυνατότητες τους (Ludvigsen, Creegan και Mills, 2005). Ο Brumfit (1991), επισημαίνει πως τα παιχνίδια διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην διδασκαλία, καθώς παρέχουν στα παιδιά ένα ισχυρό κίνητρο χρήσης της γλώσσας, μέσα από την διαδικασία της εξερεύνησης, της παρατήρησης, της επικοινωνίας.

Διάφορα είδη παιχνιδιού, μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας, όπως είναι για παράδειγμα το κινητικό και το κοινωνικό-δραματικό παιχνίδι, τα οποία αναφέρθηκαν και παραπάνω. Στο κινητικό παιχνίδι περιλαμβάνονται διάφορες δραστηριότητες όπως σκοινάκια, μπάλες, και τρέξιμο. Σύμφωνα με μία έρευνα των Tomlinson και Masuhara (2009), η εμπλοκή των μαθητών μικρής ηλικίας σε κινητικά παιχνίδια, δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες για την εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας. Αξίζει να σημειωθεί, ότι καθώς τα παιδιά εμπλέκονται ενεργά σε κινητικά παιχνίδια, αυξάνεται το ενδιαφέρον τους, ενισχύεται η προσοχή τους και αναπτύσσεται έτσι η λεκτική και κιναισθητική μάθηση (Schilling et al, 2006).

Το κοινωνικό-δραματικό παιχνίδι, επίσης αποτελεί βοηθητικό μέσο στην εκμάθηση ξένων γλωσσών γενικότερα. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται παιχνίδια ρόλων, παντομίμα, κρυφτό, κυνηγητό, θεατρικά παιχνίδια. Αναλυτικότερα,

σύμφωνα με την Κολλάτου (2010), τα θεατρικά παιχνίδια και γενικά τα παιχνίδια ρόλων, δίνουν τη δυνατότητα στο παιδί, να χρησιμοποιήσει την γλώσσα-στόχο, σε αυθεντικά πλαίσια επικοινωνίας. Επιπλέον, η αξιοποίηση των κοινωνικών-δραματικών παιχνιδιών στην διδασκαλία, όπως η ανάληψη ρόλων, παρέχει στο παιδί το κίνητρο για να επικοινωνήσει, χρησιμοποιώντας τις εκφράσεις του προσώπου και τις κινήσεις του σώματος, ακόμη κι αν το λεξιλόγιο του είναι φτωχό (Desiatona, 2009). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, την ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης του παιδιού, η οποία είναι πολύ σημαντική στην διαδικασία εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας. Ωστόσο, η χρήση του παιχνιδιού στην διαδικασία μάθησης, δεν πρέπει να είναι ανεξέλεγκτη, αντιθέτως πρέπει να υπάρχει η κατάλληλη καθοδήγηση από πλευράς του εκπαιδευτικού.

B' ΜΕΡΟΣ

6. Η Διδακτική παρέμβαση

6.1. Διεξαγωγή παρέμβασης-Συμμετέχοντες

Η παρούσα διδακτική παρέμβαση διεξήχθη στο 2^ο Δημοτικό σχολείο Φλώρινας, στην Ε' τάξη του Δημοτικού. Ο λόγος επιλογής του σχολείου και ακόμη περισσότερο της τάξης, ήταν η σχέση που είχε δημιουργηθεί με τα συγκεκριμένα παιδιά, η οποία στηριζόταν στην αγάπη, το σεβασμό και την εμπιστοσύνη, μια σχέση, που είχε αναπτυχθεί κατά τη διάρκεια πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης.

Αφού λοιπόν, πάρθηκε άδεια από τον διευθυντή του σχολείου αλλά και από την δασκάλα των γαλλικών, ορίστηκε η ημερομηνία, κατά την οποία θα πραγματοποιούνταν η διδακτική παρέμβαση. Είχαν προηγηθεί βέβαια δύο παρακολουθήσεις στο μάθημα των γαλλικών, προκειμένου να διερευνηθεί ο τρόπος λειτουργίας, συμπεριφοράς και συνεργασίας των παιδιών μέσα στη σχολική αίθουσα.

Πιο συγκεκριμένα, η παρέμβαση πραγματοποιήθηκε μέσα σε μία διδακτική ώρα, σε μαθητές των τμημάτων Ε1 και Ε2, οι οποίοι έχουν επιλέξει τα γαλλικά, ως μάθημα δεύτερης ξένης γλώσσας. Το τμήμα των γαλλικών αποτελούνταν συνολικά από 15 παιδιά, από τα οποία τα 4 ήταν αγόρια και τα 11 κορίτσια. Ο χώρος υλοποίησης των δραστηριοτήτων της παρέμβασης ήταν η σχολική αίθουσα. Ωστόσο για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων, χρειάστηκε μια μικρή οργάνωση της τάξης, η οποία θα αναλυθεί στη συνέχεια.

6.2. Προϋποθέσεις μάθησης των παιδιών της Ε1 τάξης

Ύστερα από την παρακολούθηση της τάξης και ρωτώντας επιπλέον πληροφορίες την δασκάλα, συγκέντρωσα κάποια στοιχεία που με βοήθησαν να εντοπίσω κάποια χαρακτηριστικά και το προφίλ των μαθητών, πράγμα που θα μου φαινόταν χρήσιμο κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας μου.

Αρχικά, αυτό που παρατήρησα είναι ότι κυριαρχεί η μεικτή μορφή διδασκαλίας, κατά την οποία συμμετέχουν τόσο η δασκάλα όσο και οι μαθητές. Η δασκάλα χρησιμοποιεί ερωταποκρίσεις, συζήτηση, παρότρυνση προκειμένου να καθοδηγήσει τους μαθητές να ανακαλύψουν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Επίσης, οι μαθητές έχουν συνηθίσει να εργάζονται ατομικά, παρ'όλο που η διάταξη της τάξης φανερώνει το αντίθετο. Όσον αφορά τον ρυθμό μάθησης, δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των μαθητών.

Κατά την παρακολούθηση του τμήματος, έγινε αντιληπτό ότι όσο περνάει η ώρα και αναλόγως τον τύπο ασκήσεων και δραστηριοτήτων, η διάσπαση προσοχής των μαθητών αυξανόταν, με αποτέλεσμα να δημιουργείται μία μικρή φασαρία. Ωστόσο αυτό με έκανε, να δημιουργήσω τις πιο διασκεδαστικές δραστηριότητες, οι οποίες θα λειτουργούσαν θετικά στην διαδικασία εκμάθησης της γλώσσας.

6.3. Στόχοι παρέμβασης

Η διδακτική παρέμβαση είχε ως βασικό στόχο, να γνωρίσουν τα παιδιά τα ζώα (τις ονομασίες κάποιων βασικών ζώων), μέσα από παιγνιώδεις δραστηριότητες. Το σχέδιο μαθήματος που υλοποιήθηκε και βασιζόταν στην ενότητα «Les animaux», είχε ως στόχους την ανάπτυξη γλωσσικών/επικοινωνιακών δεξιοτήτων, την ανάπτυξη γνωστικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, όπως επίσης και την ανάπτυξη κινητικών/ακουστικών δεξιοτήτων/ικανοτήτων, οι οποίοι αναλύονται στη συνέχεια.

Στόχοι:

- Ανάπτυξη γλωσσικών/επικοινωνιακών δεξιοτήτων: Οι μαθητές να είναι σε θέση να κατονομάζουν κάποια από τα βασικά ζώα (συνδυασμός ακουστικής αντίληψης και επανάληψης). Επίσης, οι μαθητές να είναι σε θέση να επικοινωνούν χρησιμοποιώντας μη λεκτικά μέσα επικοινωνίας (κινήσεις του σώματος και εκφράσεις προσώπου).

<u>Λεξιλόγιο</u>	<u>Λεκτικές/επικοινωνιακές</u>
<u>φράσεις</u>	
le canari	Qu' est ce que c'est?
le chien	
le chat	C'est un canari!
le lapin	
le cheval	
le poisson rouge	
la souris	
le poney	

- Ανάπτυξη γνωστικών δεξιοτήτων: Οι μαθητές να εξοικειωθούν με την «επίλυση προβλημάτων» μέσα από το παιχνίδι και να αυξήσουν τις γνωστικές αλλά και μνημονικές ικανότητες. Επίσης, να είναι σε θέση να συνδέουν και να αντιστοιχούν γνωστές έννοιες (ζώα) από τη Γ1 (μητρική γλώσσα), με τις αντίστοιχες στη γλώσσα-στόχο. Επιπλέον, να υποδύονται ρόλους για την εξάσκηση και αφομοίωση νέων λέξεων και δομών στη γλώσσα-στόχο.

- Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων: Οι μαθητές να είναι σε θέση να αντιληφθούν τη λειτουργία της ομάδας, να μάθουν να επικοινωνούν λεκτικά, να περιμένουν την σειρά τους, να παίζουν με κανόνες, να συνεργάζονται, να αναλαμβάνουν ρόλους, να σέβονται ο ένας τον άλλον και να αλληλεπιδρούν.
- Ανάπτυξη κινητικών/ακουστικών δεξιοτήτων/ικανοτήτων: Οι μαθητές να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται σε οπτικά και ηχητικά ερεθίσματα (οπτική και ακουστική αντίληψη) και να προσανατολίζονται στο χώρο. Επίσης, να είναι σε θέση να κολλούν την κατάλληλη λέξη, δίπλα στην σωστή εικόνα που αντιστοιχεί (λεπτές δεξιότητες). Επιπλέον, στην περίπτωση αυτή αναπτύσσεται η μη λεκτική επικοινωνία (εκφραστική κίνηση).

Λαμβάνοντας υπόψη τους παραπάνω στόχους, δημιουργήθηκαν οι παιγνιώδεις δραστηριότητες, έχοντας ως σκοπό την κινητοποίηση του ενδιαφέροντος, του ενθουσιασμού και της προσοχής των παιδιών. Δημιουργήθηκε ένα χαλαρό και χωρίς άγχος περιβάλλον μάθησης, με σκοπό τα παιδιά να λειτουργήσουν μέσα σε αυτό χωρίς να υπάρχει ο φόβος του λάθους.

6.4. Μέσα και υλικά

Για την διεκπεραίωση των παιγνιωδών δραστηριοτήτων χρησιμοποιήθηκε κατάλληλο μαθησιακό υλικό, το οποίο όφειλε να:

- διεγείρει το ενδιαφέρον και την προσοχή των μαθητών
- είναι ελκυστικό, διασκεδαστικό και εύκολο στη χρήση του
- ικανοποιεί τους πολλαπλούς τύπους νοημοσύνης των παιδιών
- δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να εκφραστούν τόσο λεκτικά, όσο και εξωλεκτικά
- να σχετίζεται με τα προσωπικά βιώματα των μαθητών

Πιο συγκεκριμένα, το μαθησιακό υλικό, που χρησιμοποιήθηκε κατά τη διδακτική παρέμβαση, περιλάμβανε δραστηριότητες αντιστοίχισης-σύνδεσης εικόνων, παντομίμας, οπτικής και ηχητικής αντίληψης. Οι μαθητές, καλούνταν να κολλούν-αντιστοιχούν εικόνες, που αναπαριστούν κάποιο ζώο, με την κατάλληλη ονομασία του στη γλώσσα-στόχο. Παράλληλα, χρησιμοποιήθηκαν παιχνίδια, που είναι οικεία στους μαθητές, όπως είναι η παντομίμα, κατά την οποία οι μαθητές, κλήθηκαν να αναπαραστήσουν ένα ζώο, με σκοπό, οι υπόλοιποι συμμαθητές να το αναγνωρίσουν και να το ονοματίσουν στη γλώσσα-στόχο. Επιπρόσθετα, για την καλύτερη κατανόηση και εμπέδωση του νέου λεξιλογίου, χρησιμοποιήθηκαν διάφορα πρακτικά αντικείμενα, όπως το «μαγικό κουτί», το οποίο ήταν ένα κουτί, που περιείχε τις κάρτες, οι οποίες αναπαριστούσαν τα ζώα. Τέλος, αξιοσημείωτη είναι και η δημιουργία κατάλληλου υλικού, με σκοπό την παρουσίαση του νέου λεξιλογίου στη γλώσσα-στόχο, μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή (ήχοι ζώων), όπως επίσης και μέσω πλαστικοποιημένων καρτών-εικόνων. Οι μαθητές, με αυτό τον τρόπο, είχαν τη δυνατότητα, να δουν τις εικόνες (τα ζώα), να ακούσουν την προφορά τους από τον εκπαιδευτικό, να τις επαναλάβουν, αλλά και να ακούσουν τους ήχους των ζώων, μέσα σε ένα φανταστικό περιβάλλον.

6.5. Στάδια διδακτικής παρέμβασης

Η πορεία που ακολουθήθηκε, με σκοπό τη διδασκαλία της ενότητας 4 «Les animaux», βασίστηκε στη δραστηριοκεντρική προσέγγιση. Σύμφωνα με την Willis (1996), κάθε δραστηριότητα οργανώνεται σε τρία στάδια, το στάδιο της προετοιμασίας (pre-task), ο κύκλος της δραστηριότητας (task-cycle) και τέλος η εστίαση στη γλώσσα (language focus).

Στο προστάδιο συγκεκριμένα, στόχος ήταν να εισαχθούν οι μαθητές στο θέμα, να ενεργοποιηθεί η προϋπάρχουσα γνώση τους και να εξοικειωθούν με το νέο λεξιλόγιο. Στο στάδιο αυτό, παρουσιάζεται το νέο λεξιλόγιο με τη χρήση εικόνων, με τρόπο ελκυστικό για τους μαθητές. Παρουσιάζονται δηλαδή, πλαστικοποιημένες κάρτες, που αναπαριστούν τα ζώα και ακριβώς από κάτω, βρίσκονται πλαστικοποιημένες, οι ονομασίες αυτών. Η εικόνα άλλωστε, ανάλογα με τον τρόπο που θα παρουσιαστεί, αποτελεί ένα βασικό μέσο διδασκαλίας, που βοηθάει στην καλύτερη απομνημόνευση του λεξιλογίου.

Στη συνέχεια, ακολουθεί το κύριο στάδιο, κατά το οποίο, τα παιδιά διεκπεραιώνουν δραστηριότητες σε ομάδες, αλλά και όλοι μαζί, με στόχο την χρήση και την εξοικείωση με το νέο λεξιλόγιο. Οι μαθητές δηλαδή, συμμετέχουν ενεργά σε δραστηριότητες, οι οποίες πραγματοποιούνται μέσα σε ένα χαλαρό περιβάλλον μάθησης. Στο τελευταίο στάδιο, με το οποίο ολοκληρώνεται και η προσέγγιση, γίνεται μία επανάληψη-αξιολόγηση του νέου λεξιλογίου, που παρουσιάστηκε στα προηγούμενα στάδια, μέσα από ευχάριστες δραστηριότητες, προκειμένου να ολοκληρωθεί το μάθημα με διασκεδαστικό τρόπο.

6.6. Αναλυτική πορεία διδασκαλίας

ΠΡΟΣΤΑΔΙΟ

Χώρος: στην τάξη

Μέσα-υλικά: πίνακας, πλαστικοποιημένες κάρτες και ονομασίες

Φάση 1^η –Αφόρμηση και εισαγωγή στη νέα γνώση

Διάρκεια: 5’

Αρχικά, αξίζει να σημειωθεί, πως στην αρχή του μαθήματος, η εκπαιδευτικός λέει «καλημέρα» στους μαθητές και τους ρωτάει τι κάνουν, στη γλώσσα-στόχο φυσικά, προκειμένου να δημιουργηθεί μία μικρή συζήτηση και έτσι «να σπάσει ο πάγος». Στη συνέχεια, τους συστήνεται και τους εξηγεί τον λόγο για τον οποίο βρίσκεται εκεί, διότι μερικά παιδιά, δεν με γνώριζαν, καθώς προέρχονταν από το τμήμα Ε2. Αφού ολοκληρωθούν τα παραπάνω λοιπόν, ξεκινάει μία συζήτηση με τους μαθητές σχετικά με τα ζώα. Τους ρωτάει αν έχουν στο σπίτι τους κάποιο ζώακι, αν αγαπούν τα ζώα κ.ά. Έτσι γίνεται μία πρώτη προσέγγιση γύρω από την βασική έννοια, δηλαδή των ζώων, που θα διδαχθεί, ενεργοποιώντας το ενδιαφέρον και την προσοχή των μαθητών.

Στόχος: οι παραπάνω ενέργειες έχουν ως στόχο την εισαγωγή στο θέμα της ενότητας, την ενεργοποίηση γνώσεων, εμπειριών και την διέγερση του ενδιαφέροντος και της προσοχής των παιδιών.

Φάση 2^η-Επισημοποίηση της νέας γνώσης

Διάρκεια: 10’

Στη φάση αυτή, η εκπαιδευτικός αναφέρει αρχικά στα παιδιά, την γενική ονομασία των ζώων στα γαλλικά «les animaux», την γράφει στον πίνακα, την διαβάζει και τους ζητάει να επαναλάβουν μετά από την ίδια. Έπειτα, κολλάει στον πίνακα πλαστικοποιημένες κάρτες, που αναπαριστούν ζώα και κάτω από αυτές κολλάει και τα ονόματα των ζώων, τα οποία είναι γραμμένα στη γλώσσα-στόχο, δηλαδή στα γαλλικά. Παίρνοντας μία-μία τις κάρτες με τη σειρά, λέει στα παιδιά την

ονομασία του κάθε ζώου στα ελληνικά, δείχνοντας παράλληλα την εικόνα, στην οποία αντιστοιχεί και στη συνέχεια προφέρει την ονομασία του ζώου, όπως είναι γραμμένη από κάτω στα γαλλικά. Αφού γίνει αυτό, έπειτα ζητάει από τους μαθητές να επαναλάβουν μετά από αυτήν τις ονομασίες των ζώων όπως ακριβώς τις προφέρει η ίδια. Στη φάση αυτή επιπλέον, κάνει μία αναφορά και στα άρθρα un και une, επισημαίνοντας ποιο από τα δύο άρθρα παίρνει η κάθε ονομασία ζώου (π.χ. le canari-un canari), τα οποία θα βοηθήσουν τα παιδιά στη συνέχεια της διδασκαλίας να απαντήσουν σε μία συγκεκριμένη ερώτηση.

Στόχος: οι μαθητές να έρθουν σε πρώτη επαφή με την βασική έννοια και να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν, ονομάζουν τα ζώα στην αντίστοιχη γλώσσα- στόχο (ακουστική αντίληψη-ικανότητα επανάληψης).

ΚΥΡΙΩΣ ΣΤΑΔΙΟ

Χώρος: στην τάξη

Μέσα-υλικά: πίνακας, πλαστικοποιημένες κάρτες με εικόνες ζώων και ονομασίες, κουτί, κάρτες με ζώα, μουσική από υπολογιστή

Φάση 3^η-Εφαρμογή και εμπέδωση της νέας γνώσης

Διάρκεια: 20'

1^η δραστηριότητα:

Παιχνίδι αντιστοίχισης: Η εκπαιδευτικός κολλάει στον πίνακα τις καρτέλες-εικόνες και τις ονομασίες των ζώων ανακατεμένα. Τα παιδιά έτσι όπως είναι χωρισμένα σε ομάδες, καλούνται, αφού ορίσουν έναν εκπρόσωπο στην ομάδα τους, να σηκωθούν ανά ομάδες και να αντιστοιχήσουν τις εικόνες με την σωστή ονομασία των ζώων. Η κάθε ομάδα δηλαδή, πρέπει να συνεργαστεί και να αποφασίσει ποια εικόνα αντιστοιχεί σε κάθε ονομασία. Έπειτα, ο εκπρόσωπος της κάθε ομάδας, σηκώνεται και κολλάει σε μία από τις εικόνες, την ονομασία του ζώου που αντιστοιχεί.

Στόχος: οι μαθητές να είναι σε θέση να συνεργάζονται και να επικοινωνούν με βασικό σκοπό την αντιστοιχία της εικόνας, που αναπαριστά κάποιο ζώο, με την κατάλληλη ονομασία του.

2^η δραστηριότητα:

Το μαγικό κουτί: Τα παιδιά είναι καθισμένα σε κύκλο και ακούγεται παράλληλα μουσική. Κάθε ένα παιδί δίνει το “μαγικό κουτί” (το οποίο περιλαμβάνει εικόνες από τα ζώα που αναφέρθηκαν) στο διπλανό του με τα χέρια. Το “μαγικό κουτί”, δηλαδή, περνάει από χέρι σε χέρι. Κάθε φορά που σταματάει η μουσική, το παιδί που κρατάει στα χέρια του το “μαγικό κουτί”, καλείται να το ανοίξει, να τραβήξει τυχαία μια κάρτα που αναπαριστά ένα ζώο και μέσω της παντομίμας να προσπαθήσει να εξηγήσει το ζώο, προκειμένου οι υπόλοιποι συμμαθητές του να καταλάβουν για ποιο ζώο πρόκειται και έτσι να πουν την ονομασία του στη γλώσσα-στόχο. Σε περίπτωση που οι συμμαθητές του δεν καταλάβουν την παντομίμα, το ίδιο το παιδί, πρέπει να κατονομάσει το συγκεκριμένο ζώο στη γλώσσα-στόχο.

Στόχος: οπτική αντίληψη. Επίσης, στόχος της δραστηριότητας αυτής είναι οι μαθητές να αναλάβουν έναν συγκεκριμένο ρόλο, στη συγκεκριμένη περίπτωση του ζώου, που υπάρχει στην κάρτα και χρησιμοποιώντας μη λεκτικά μέσα επικοινωνίας (κινήσεις του σώματος και εκφράσεις προσώπου-μίμηση) να προσπαθήσουν να το αναπαραστήσουν στα υπόλοιπα παιδιά.

ΜΕΤΑΣΤΑΔΙΟ

Χώρος: στην τάξη

Μέσα-υλικά: υπολογιστής-ήχοι ζώων

Φάση 4^η-Αξιολόγηση νέας γνώσης

Διάρκεια: 10’

Μία βόλτα στο δάσος: Το παιχνίδι αυτό βασίζεται σε μία φανταστική ιστορία. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά σε πρώτη φάση, να μαζευτούνε όλα μαζί στο κέντρο, τονίζοντας τους πως είναι μια παρέα και βρίσκονται στη μέση του δάσους.

Στόχος, είναι να φτάσουν στην άλλη άκρη του δάσους. Όσο προχωράνε, ακούγονται (μέσω υπολογιστή) διάφοροι ήχοι από ζώα. Αυτό που πρέπει να κάνουν για να μπορέσουν να προχωρήσουν και να διασχίσουν το δάσος, είναι, να αντιληφθούν το ζώο που βρίσκεται πίσω από κάθε ήχο και να πούν την ονομασία του στη γλώσσα στόχο. Κάθε φορά δηλαδή που ακούγεται ένας ήχος, η εκπαιδευτικός κάνει στα παιδιά την εξής ερώτηση: «Qu' est ce que c'est?» και αυτά καλούνται να της απαντήσουν στα γαλλικά, την ονομασία του συγκεκριμένου ζώου που άκουσαν (π.χ. C'est un canari!)

Στόχος: Οι μαθητές να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται σε ηχητικά ερεθίσματα και να αντιλαμβάνονται ποιο ζώο κρύβεται πίσω από κάθε ήχο.

6.7. Αξιολόγηση της διδακτικής παρέμβασης

Η συγκεκριμένη διδακτική παρέμβαση, είχε ως βασικό σκοπό την διδασκαλία των ζώων στα γαλλικά, μέσα από παιγνιώδεις δραστηριότητες. Μέσα από την διδασκαλία, έγινε αντιληπτός ο ρόλος που κατέχει το παιχνίδι στη ζωή του παιδιού γενικά. Το παιχνίδι όπως ανέφερα και σε προηγούμενο κεφάλαιο, είναι μία δραστηριότητα που συμβάλλει στην ανάπτυξη του παιδιού και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη γνωστική, κοινωνική, σωματική και συναισθηματική εξέλιξή του. Σε όλες τις φάσεις της διδασκαλίας, το παιχνίδι είχε θετικά αποτελέσματα ως προς το γνωστικό, γλωσσικό, επικοινωνιακό και κοινωνικό επίπεδο.

Ήδη από τον πρώτο χρόνο εφαρμογής της παρέμβασης, ο ενθουσιασμός και το ενδιαφέρον των μαθητών ήταν ολοφάνερο. Η ικανοποίηση και η ευχαρίστησή τους από την όλη διαδικασία ήταν εμφανής. Αναλυτικότερα, στο προστάδιο, όπου τα παιδιά ήρθαν σε πρώτη επαφή με το νέο λεξιλόγιο, εντυπωσιάστηκαν από τις πλαστικοποιημένες κάρτες, που αναπαριστούσαν τα ζώα και μου ζήτησαν να ξεκινήσουν μόνοι τους να προφέρουν τις ονομασίες. Οι εικόνες, λειτούργησαν θετικά λοιπόν και τράβηξαν όλη την προσοχή των παιδιών. Τα έντονα χρώματα των εικόνων, προσέλκυαν τους μαθητές, με αποτέλεσμα, η διδασκαλία να αρχίσει με ενδιαφέρον αλλά και με ανυπομονησία για την συνέχεια. Αφού διαβάστηκαν μία-μία οι ονομασίες και ζητήθηκε από τα παιδιά να τις επαναλάβουν, στο τέλος, τα ίδια ζήτησαν να τα πουν ξανά από την αρχή, αλλά αυτή τη φορά ο καθένας να προφέρει τις ονομασίες μόνος του. Από αυτό το γεγονός, έγινε φανερό, πως η προσοχή και το ενδιαφέρον των παιδιών είχαν ήδη προσελκυστεί.

Στο δεύτερο στάδιο λοιπόν, τα παιδιά έπρεπε να αντιστοιχήσουν σωστά τις εικόνες των ζώων με τις ονομασίες τους. Στη δραστηριότητα αυτή, οι μαθητές κλήθηκαν να συνεργαστούν ανά ομάδες, να συζητήσουν και να αποφασίσουν πως αντιστοιχίζεται το κάθε ζώο με την ονομασία του αλλά και να ορίσουν από έναν εκπρόσωπο η κάθε ομάδα, ο οποίος θα σηκωνόταν κάθε φορά με σκοπό την πραγματοποίηση της αντιστοιχίας. Μικρή ανησυχία προκαλούσε, η συνεργασία των παιδιών ανά ομάδες, καθώς δεν είχε προηγηθεί κάποια επαφή της εκπαιδευτικού με τα παιδιά, που προέρχονταν από το τμήμα E2, με αποτέλεσμα να μην γνωρίζει πώς λειτουργούν γενικά μέσα σε μία ομάδα. Ωστόσο, δεν δημιουργήθηκε κανένα πρόβλημα μεταξύ τους, προκαλώντας με αυτό τον τρόπο αισθήματα ανακούφισης.

Στη συνέχεια, έγινε η μετάβαση στην επόμενη δραστηριότητα, στο μαγικό κουτί ή αλλιώς στην παντομίμα. Το μαγικό κουτί περιείχε κάρτες από τα ζώα που αναφέρθηκαν. Τα παιδιά, για να ξεκινήσει το παιχνίδι έπρεπε να μπουκωθούν σε κύκλο, το ένα δίπλα στο άλλο, με σκοπό το μαγικό κουτί να περνάει από χέρι σε χέρι. Κάθε φορά που σταματούσε η μουσική, το παιδί που κρατούσε στα χέρια του το “μαγικό κουτί”, καλούνταν να το ανοίξει, να τραβήξει τυχαία μια κάρτα που αναπαριστά ένα ζώο και μέσω της παντομίμας να προσπαθήσει να εξηγήσει το ζώο, προκειμένου οι υπόλοιποι συμμαθητές του να καταλάβουν για ποιο ζώο πρόκειται και έτσι να πουν την ονομασία του στη γλώσσα-στόχο. Τονίστηκε επίσης, πως η καλύτερη μίμηση θα βραβευτεί στο τέλος και για τον λόγο αυτό έπρεπε να βάλουν όλοι τα δυνατά τους. Η δραστηριότητα αυτή αποτέλεσε την πιο διασκεδαστική όλης της διδασκαλίας. Όλα τα παιδιά, περίμεναν πώς και πώς να σταματήσει η μουσική την ώρα που κρατούσαν το μαγικό κουτί στα χέρια τους, διότι ήθελαν πολύ να αναπαραστήσουν ένα ζώο.

Η μόνη δυσκολία που αντιμετώπισαν μερικά παιδιά, ήταν στην αναπαράσταση του ποντικιού. Για την αντιμετώπιση της συγκεκριμένης περίπτωσης, δόθηκε θάρρος στα παιδιά, λέγοντας τους, να αφεθούν, να εκφραστούν ελεύθερα, τονίζοντάς τους παράλληλα πως μπορούν να τα καταφέρουν. Έτσι και έγινε λοιπόν. Τα δύο αυτά παιδιά, στα οποία έτυχε η αναπαράσταση του ποντικιού, τα κατάφεραν και αναπαράστησαν με τον πιο ωραίο τρόπο το συγκεκριμένο ζώο. Ιδιαίτερη εντύπωση, προκάλεσε το γεγονός, ότι τα παιδιά δεν ντράπηκαν να αναπαραστήσουν τα ζώα. Αντίθετα, περίμεναν την σειρά τους με ανυπομονησία. Η φράση που έμεινε χαραγμένη στο μυαλό, την οποία σιγοψιθύριζαν σχεδόν όλα τα παιδιά ήταν η εξής: «Κυρία, εμένα πότε θα έρθει η σειρά μου; Θέλω κι εγώ». Έχοντας αυτή τη φράση στο μυαλό και βλέποντας την επιθυμία των παιδιών να μιμηθούν κάποιο ζώο, πάρθηκε η απόφαση, να σταματάει η μουσική κάθε φορά και σε ένα διαφορετικό παιδί, που κρατούσε στο χέρι του το μαγικό κουτί, με αποτέλεσμα, όλοι να περάσουν από αυτή την διαδικασία και να μην έχει παράπονο κανένας.

Παρόλο που τα παιδιά, δεν ήθελαν να σταματήσει το παιχνίδι, έληξε δυστυχώς, καθώς είχε φτάσει η ώρα να διασχίσουν το δάσος. Απορία γέμισε τα βλέμματα των μαθητών. Δόθηκε ωστόσο εξήγηση για την πορεία του παιχνιδιού. Επισημάνθηκε το γεγονός, πως για να μπορέσουν να προχωρήσουν και να διασχίσουν το δάσος, έπρεπε, να αντιληφθούν το ζώο που βρίσκεται πίσω από κάθε ήχο και να πουν την ονομασία του στη γλώσσα στόχο. Καθώς προχωρούσαν λοιπόν και κάθε φορά που ακουγόταν ο ήχος, τα παιδιά καλούνταν να αναγνωρίσουν και να απαντήσουν (στη γλώσσα των

γαλλικών) το αντίστοιχο ζώο που άκουγαν. Τα μοναδικά ζώα που δυσκολεύτηκαν να αναγνωρίσουν, ήταν το ποντίκι και το κουνέλι. Τα περισσότερα παιδιά, σύμφωνα με τα λεγόμενα των ίδιων, δεν είχαν ακούσει ξανά τον ήχο που βγάζει το ποντίκι. Ωστόσο, ενθουσιάστηκαν με τη βόλτα στο δάσος και το μάθημα έληξε με έναν ευχάριστο και χαλαρό τρόπο.

Οι μαθητές κατανόησαν τις ονομασίες των ζώων στα γαλλικά και αυτό έγινε αντιληπτό, από όλες τις δραστηριότητες, που πραγματοποιήθηκαν. Όλοι οι στόχοι επιτεύχθηκαν και οι φάσεις της διδασκαλίας, υλοποιήθηκαν, χωρίς να δημιουργηθεί κάποιο πρόβλημα. Τα παιδιά διασκέδασαν παίζοντας αλλά και μαθαίνοντας ταυτόχρονα και αυτό με χαροποίησε ιδιαίτερα. Έχοντας λοιπόν κερδίσει την εμπιστοσύνη, το σεβασμό και την αγάπη των παιδιών, μόνο ευχάριστα συναισθήματα μπορούν να μείνουν.

7. Συμπεράσματα

Θέμα της παρούσας πτυχιακής εργασίας, ήταν μία διδακτική παρέμβαση στο μάθημα των γαλλικών της Ε' Δημοτικού μέσα από το παιχνίδι. Η πτυχιακή εργασία, απαιτούσε την αναζήτηση και την συγκέντρωση πληροφοριών για την αναγκαιότητα της εκμάθησης μιας δεύτερης ξένης γλώσσας από πολύ μικρή ηλικία. Πλήθος ερευνών κατέδειξαν, πως η εκμάθηση μιας δεύτερης ξένης γλώσσας από νεαρή ηλικία, έχει θετικά αποτελέσματα στην ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού, σε γνωστικό, κοινωνικό, συναισθηματικό και γλωσσικό τομέα. Η εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας όμως, είναι μία διαδικασία που εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως το περιβάλλον μάθησης, οι μέθοδοι διδασκαλίας και φυσικά η ηλικία του ατόμου.

Ωστόσο, η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας δεν θα μπορούσε να σταθεί μόνη της, χωρίς τις παιγνιώδεις δραστηριότητες. Διάφορες έρευνες όπως είδαμε, υποστηρίζουν πως τα παιχνίδια διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην διδασκαλία, καθώς παρέχουν στα παιδιά ένα ισχυρό κίνητρο χρήσης της γλώσσας, μέσα από την διαδικασία της εξερεύνησης, της παρατήρησης, της επικοινωνίας. Για τον παραπάνω λόγο λοιπόν και για πολλούς άλλους, που ανέφερα στο κεφάλαιο 5.4., η διδακτική παρέμβαση, στηριζόταν σε παιγνιώδεις δραστηριότητες. Τα παιδιά, μέσα από την παρέμβαση, κατάφεραν όχι μόνο να μάθουν τις ονομασίες των ζώων στα γαλλικά, αλλά και να συνεργαστούν, να αλληλεπιδράσουν, να επικοινωνήσουν, να αναπτύξουν δεξιότητες/ικανότητες, να αναλάβουν ρόλους και να εκφραστούν τόσο λεκτικά, όσο και εξωλεκτικά. Όλα τα παραπάνω λοιπόν, ακόμη και η χαρά και ο ενθουσιασμός των παιδιών, έκαναν φανερή, την ουσιαστική αξία του παιχνιδιού στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η ποικιλία των οπτικοακουστικών μέσων και των μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν, παρείχαν τη δυνατότητα συμμετοχής σε μία πολυαισθητηριακή μάθηση. Ειδικότερα, εφαρμόστηκαν βιωματικές τεχνικές διδασκαλίας, όπως είναι η παντομίμα, με σκοπό την έκφραση των μαθητών τόσο λεκτικά, όσο και εξωλεκτικά. Αξιοσημείωτη τεχνική αποτελεί επίσης, η φανταστική ιστορία, που χρησιμοποιήθηκε στο τελευταίο στάδιο της παρέμβασης, καλλιεργώντας την φαντασία των παιδιών και δημιουργώντας ένα χαλαρό περιβάλλον μάθησης. Αξίζει ωστόσο να αναφερθεί, πως η θετική συμβολή της διδακτικής παρέμβασης, διαφαίνεται και από την στάση της δασκάλας των Γαλλικών, η οποία παρακολούθησε όλη τη διδασκαλία. Η στάση της

ήταν θετική και υποστηρικτική σε όλη τη διάρκεια της διεξαγωγής της διδακτικής παρέμβασης. Έχοντας το ρόλο του παρατηρητή λοιπόν, έδειξε ιδιαίτερο ενθουσιασμό και ενδιαφέρον, σε όλες τις παιγνιώδεις δραστηριότητες. Συνοψίζοντας, είναι σημαντικό να σημειωθεί, πως η εφαρμογή παιγνιωδών δραστηριοτήτων, με σκοπό την εκμάθηση της γαλλικής γλώσσας στη συγκεκριμένη περίπτωση, αποτελεί μία διαδικασία, η οποία απαιτεί λεπτομερή σχεδιασμό των δραστηριοτήτων από την πλευρά του εκπαιδευτικού. Η επιλογή κατάλληλου διδακτικού υλικού, η συνεργασία και η αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών και του εκπαιδευτικού, αποτελούν κάποιες από τις προϋποθέσεις για την επιτυχημένη εφαρμογή των δραστηριοτήτων.

Βιβλιογραφία

Asher, J. (1977). *Learning Another Language through Actions: The Complete Teacher's Guide Book*. Los Gatos, Calif: Sky Oaks Productions.

Asher, J. and Price, B.(1967). "The learning strategy of total physical response: Some age differences". *Child Development*, 38, 1219-1227 Oller, J. and Nagato, N. (1974)

'The long-term effect of FLES: an experiment', *Modern Language Journal* 58:15–19.

Burstall, C. (1975). Factors affecting foreign language learning: A consideration of some recent research findings. *Language Teaching and Linguistics: Abstract*, 8, 1.

Ausubel, (1968). *Educational Psychology: A Cognitive View*. Hawkins, E. W. (1987).

Modern languages in the curriculum. (Revised edition). Cambridge: Cambridge University Press Collier, C. (1989). Mainstreaming and bilingual exceptional children, In LM Baca & HT Cervantes (Eds.), *The bilingual special education interface* (pp. 257-290). Columbus, OH: Merrill.

Babcock, B. (1978). *The Reversible World*, Ithaca, New York: Concell University Press.

Barnett, L.A. (1990). Developmental Benefits of Play for Children, *Journal of Leisure Research*, 22(2), pp.138-153.

Brown, H.D. (2000). *Principles of language learning and teaching*. New York: Longman.

Brumfit, C., (1991). *The communicative Approach to language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.

Byrne, R. (1995). *The Thinking Ape: Evolutionary Origins of Intelligence*. Oxford University Press.

Γρίβα, Ε. & Σέμογλου, Κ. (2013). *Ξένη Γλώσσα και Παιχνίδι: Κινητικές δραστηριότητες δημιουργικής έκφρασης στην πρωτοσχολική εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη Α.Ε.

Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge: Cambridge University Press

- Chafel, J. (1991). The Play of Children: Developmental Processes and Policy Implications, *Child & Youth Care Forum*, 20(2), pp. 115-132.
- Cohen, D. (1987). *The Development of Play*. Beckenham, Kent, Croom Helm.
- Collier, C. (1989). Mainstreaming and bilingual exceptional children, In LM Baca & HT Cervantes (Eds.), *The bilingual special education interface* (pp. 257-290). Columbus, OH: Merrill.
- Johnstone R. M. (1994). Cognitive abilities of language impaired children. In R. V. Watkins & M. L. Rice (Eds.) *Specific language impairments in children* (Vol. 4, pp. 107 - 121) Baltimore, MD: Brooks.
- Curtain, H. (1990). *Foreign Language Learning: an Early Start*. Washington: ERIC Clearing House on Languages and Linguistics.
- De Keyser, R. (2000). The robustness of critical period effects in second language acquisition. *Studies in Second Language Acquisition*, 22(4), 499-533.
- Desiatova, L. (2009). Using different forms of Drama in EFL Classroom. *Humanizing language teaching Magazine*, issue 4 Retrieved on 17/7/2010 from <http://www.hlomag.co.uk/aug09/sart07.htm>.
- Diaz-Rico, L. (2008). *Strategies for teaching english learners*. Boston: Pearson Education, Inc.
- Dörnyei, Z. (2001). *Motivational strategies in the language classroom*. Cambridge, UK: Cambridge University.
- Duong, N. C. (2008). Do games help students learn vocabulary effectively? Lac Hong university.
- Driscoll, P. & Frost, D. (1999). *The Teaching of Modern Foreign Languages in the Primary School*. London: Routledge
- European Commission (2006). *Content and Language Integrated Learning (CLIL) at School in Europe*. Brussels: Eurydice.
- Feeney, S., Christensen, D. & Moravcik, E. (1996). *Who am I in the lives of children?* Englewood Cliffs, NJ: Merrill.
- Figel, J. (2005). Education and entrepreneurship. Speech on SME Union, Brussels, 7 December 2005.

Gareis, E. (2000). Two thumbs up ! A student video production. *English Teaching Forum*, 38 (1). Retrieved March 26, 2009, from <http://eca.state.gov/forum/vols/vol38/no1/p6.htm>

Griva, E & Chostelidou, D. (2011a). Multilingual Learning: a comparative study of students learning FLs in Greek primary and secondary education. In: Avery, J. & Steward, M. (Eds), *New Research in language learning*. Nova Science publishers, inc.

Griva, E. & Sivropoulou, R. (2009). Implementation and Evaluation of an Early Foreign Language Project in Kindergarten. *The Early Childhood Journal*, 37(1), 79-87.

Guillen, M. T. & Bermejo, M. L. (2008). Using multiple intelligences to promote language and literacy. At the proceedings of the *International Conference ELT in Primary education*. Bratislava: ZF LINGUA, 15-20

Haldfield, J. (1999). *Intermediate vocabulary games*. Essex: Longman

Holderness, J. (1991). Activity-based Teaching: Approaches to Topic-centred Work. In Brumfit, C., Moon, J. & Tongue, R. (Eds), *Teaching English to Children* (pp. 18-32). Collins: London.

Hughes, B. (1996). *A Playworker's Taxonomy of Play Types*. Playlink.

Καμαρούδης, Σ. (2015). *Γλωσσών περιήγησις. Οι γλώσσες του κόσμου και η ελληνική, Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός οίκος Αντ. Σταμούλη.*

Κολλάτου, Μ. (2010). Το Δράμα και η διδασκαλία της Αγγλικής σε μικρούς μαθητές. *Εκπαιδευτική Επικαιρότητα*, τόμος Α, τεύχος 2, 28-33.

Kostelnik, M.J., Soderman, A.K. & Whiren, A.P. (1993). *Developmentally appropriate programs in early childhood education*. New York: Merrill.

Kovelman, Ioulia, Baker, Stephanie A., & Petitto, Laura-Ann.(2008). Age of first bilingual language exposure as a new window into bilingual reading development. *Bilingualism: Language and Cognition*, 11(2), 203-223

Krashen, S. (1999). Three Arguments against Whole Language and why they are Wrong. Portsmouth NH: Heinemann.

Krashen, S., Long, M. A. & Scarcella, R. C. (1979). Age, rate and eventual attainment in second language acquisition. *TESOL Quarterly*, 13, 573-82.

Lenneberg, E. H. (1967). *Biological Foundations of Language*. New York: Wiley & Son.

Ludvigsen, A., Creegan, C. & Mills, H. (2005). *Let's Play Together: Play and Inclusion. Evaluation of Better Play Round Three*. London: Barnardos.

Ματσαγγούρας, Η., (2002). *Η Διαθεματικότητα στη Σχολική Γνώση*, Εκδόσεις Γρηγόρη: Αθήνα.

Μπουρλιάσκος, Β., (2010). *Πως γράφεται μία επιστημονική εργασία*, Αθήνα: Εκδόσεις Διόνικος.

Marinova-Todd, S. H., Marshall, D. B. & Snow, C. E. (2000). Three misconceptions about age and L2 learning. *TESOL Quarterly*, 34, 9-34.

Marsh, D., et al. (2001). *Profiling European CLIL classrooms*. Finland: University of Jyväskylä, Finland & European Platform for Dutch Education.

Marsh, D. & Lange, G. (1999). *Implementing Content and Language Integrated Learning*. Finland: Continuing Education Centre/TIE-CLIL.

Maxim, G.W. (1989). *The very young child* (3rd ed.) Englewood Cliffs, NJ:

Meeks, M., & Ilyasova, A. (2003). A review of digital video production in post – secondary English classrooms at three universities. *Kairos*, 8 (2). Retrieved in November 23, 2009 from <http://english.ttu.edu/KAIROS/8.2/binder.html?reviews/meeksilyasova/index.htm>

Mellou, E. (1994). Play Theories: A contemporary review. *Early Child Development and Care*, 102(1), 91-100.

Moody, D. J. (2002). Undergoing a process and achieving a product: A contradiction in educational drama? (pp. 135 – 160). In G. Bräuer (Ed.) , *Body and language : intercultural learning through drama*. Greenwood Publishing Group

Moon, J. (2000). *Children Learning English*. N.Y: Macmillan.

Moreno, A. I. (1997). Genre constraints across languages: causal metatext in Spanish and English Research Articles. *ESP Journal*, 16(3), 161-179.

Orlick, T. (2006). *Cooperative games and sports: Joyful activities for everyone*. Champaign, IL: Human Kinetics.

- Peal, E. & Lambert, W.E. (1962). The Relation of Bilingualism to Intelligence. *Psychological Monographs*, 76 (27), 1-23.
- Pellegrini, A. D. & Galda, L. (1982). The Effects of Thematic-Fantasy Play Training on the Development of Children's Story Comprehension, *American Educational Research Journal*, 19(4), pp.443-452.
- Pellegrini, A. D. & Smith, P. K. (1998). The Development of Olay During Childhood: Forms and Possible Functions, *Child Psychology and Psychiatry Review*, 3(2), pp.51-57.
- Penfield, W. & Roberts, L. (1959). *Speech and Brain Mechanisms*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Pinter, A. (2006). *Teaching Young Language Learners*. Oxford: Oxford University Press.
- Richards, J. C. (2006). *Communicative Language Teaching Today*, New York: Cambridge University Press.
- Richards, J. & Rodgers, T. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Σιβροπούλου, Ρ. (1997). *Η οργάνωση και ο σχεδιασμός του χώρου (νηπιαγωγείου) στο πλαίσιο του παιχνιδιού*. Αθήνα: Πατάκης.
- Savignon, S. J. (1983). *Communicative competence: Theory and class-room practice, texts and contexts in second language learning*. Reading, Mass: Addison-Wesley.
- Scarcella R. & Higa C. (1981). Input, negotiation and age difference in second language acquisition, *Language Learning*, 32, 2.
- Schilling, T., McOmber, K., Mabe, K., Beasley, G., Funkhouser, S., & Martinez, L. (2006). Promoting language development through movement teaching. *Elementary Physical Education*, 17(6), 39-42.
- Schultz, K., & Heinigk, P. (2002). Magic onstage: “Urfaust” and other great plays for educational pleasure (pp. 233 – 240). In G. Bräuer (Ed.) , *Body and language : intercultural learning through drama*. Greenwood Publishing Group.
- Scott, W. A. & Ytreberg, L. H. (1990). *Teaching English to Children*. New York: Longman.

[CF%86%CE%B1%CF%81%CE%BC%CE%BF%CE%B3%CE%AE%20%CF%83%CF%84%CE%BF%20%CE%BD%CE%B7%CF%80%CE%B9%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%B5%CE%AF%CE%BF%20\(1\).pdf](http://apotheirio.teiep.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/950/psa_2013014.pdf?sequence=1)

- ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ « ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ», στο http://apotheirio.teiep.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/950/psa_2013014.pdf?sequence=1
- ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ «Η ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ», στο <http://apotheirio.teiep.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/8938/%CE%A0%CE%A4%CE%A5%CE%A7%CE%99%CE%91%CE%9A%CE%97%20%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91%20%CE%93%CE%9F%CE%93%CE%9F%CE%9B%CE%9F%CE%A5%20%CE%9C%CE%91%CE%A1%CE%99%CE%91%20%CE%9C%CE%A0%CE%99%CE%9C%CE%A0%CE%91%20%CE%9B%CE%95%CE%9F%CE%9D%CE%9F%CE%A1%CE%91.pdf?sequence=1>
- ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ «ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΣΟ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΤΑΞΗ», στο <http://repo.lib.duth.gr/jspui/bitstream/123456789/809/1/EA673.PDF>
- Βιωματικό εργαστήριο εξοικείωσης με τη γαλλική γλώσσα στην Κοβεντάρειο Βιβλιοθήκη Κοζάνης, στο <http://kozanimedia.gr/2019/05/08/%CE%B2%CE%B9%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BF-%CE%B5%CE%BE%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%B5%CE%AF%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%BC%CE%B5/#.XPrE9NSLTDF>
- Η Ευρωπαϊκή Πολιτική του 21ου αιώνα για την εκμάθηση ξένων γλωσσών στην προσχολική ηλικία και η έρευνα για τις βασικές παιδαγωγικές αρχές. Ο ρόλος του Κέντρου Ξένων Γλωσσών και ο ρόλος του γονέα, στο <http://zachariou.edu.gr/wp-content/uploads/2017/08/%CE%9F%CE%94%CE%97%CE%93%CE%99%CE%95%CE%A3-%CE%9D%CE%A5%CE%A1%CE%95%CE%9C%CE%92%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%97%CE%A3-%CE%91%CE%A0%CE%9F%CE%A3%CE%A0%CE%91%CE%A3%CE%9C%CE%91-%CE%A4%CE%9F.pdf>

- Η ξένη γλώσσα σε πρόωμη παιδική ηλικία, στο <http://www.sigma.edu.gr/?p=849>
- Ποιά είναι η καλύτερη ηλικία να μάθουμε μια ξένη γλώσσα;, στο <https://www.meletontas.gr/blog/didaktiki/pia-inai-i-kaliteri-ilikia-na-mathoume-mia-xeni-glossa>
- Υποχρεωτικά επιλεγόμενη δεύτερη ξένη γλώσσα: Θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα, στο <https://ojs.lib.uom.gr/index.php/paidagogiki/article/view/9592/9633>
- Παιδί και ξένες γλώσσες, στο <https://www.slideshare.net/moiraida/ss-79503362>
- Τα γαλλικά, στο <http://www.ekekatou.gr/%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%AC%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%83%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%B4%CF%8E%CE%BD-2/%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AC.html>
- Γαλλικά, μία γλώσσα από την... Ελληνική
Μαθητικός διαγωνισμός με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Γαλλοφωνίας, στο <https://archive.patris.gr/articles/56463/20207>
- Η διδασκαλία της Γαλλικής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Διαχείριση του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών, στο <http://www.pi-schools.gr/download/publications/epitheorisi/teyxos14/028-034.pdf>
- ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, στο http://www.pi-schools.gr/lessons/french/APS_dimotiko.pdf

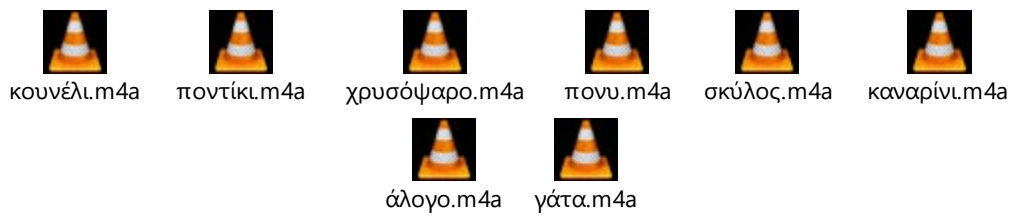
Παράρτημα

Πλαστικοποιημένες κάρτες με την απεικόνιση ζώων και τις ονομασίες αυτών

Το «μαγικό κουτί» με τις πλαστικοποιημένες κάρτες

Ήχοι ζώων (δραστηριότητα: Μέσα στο δάσος)